

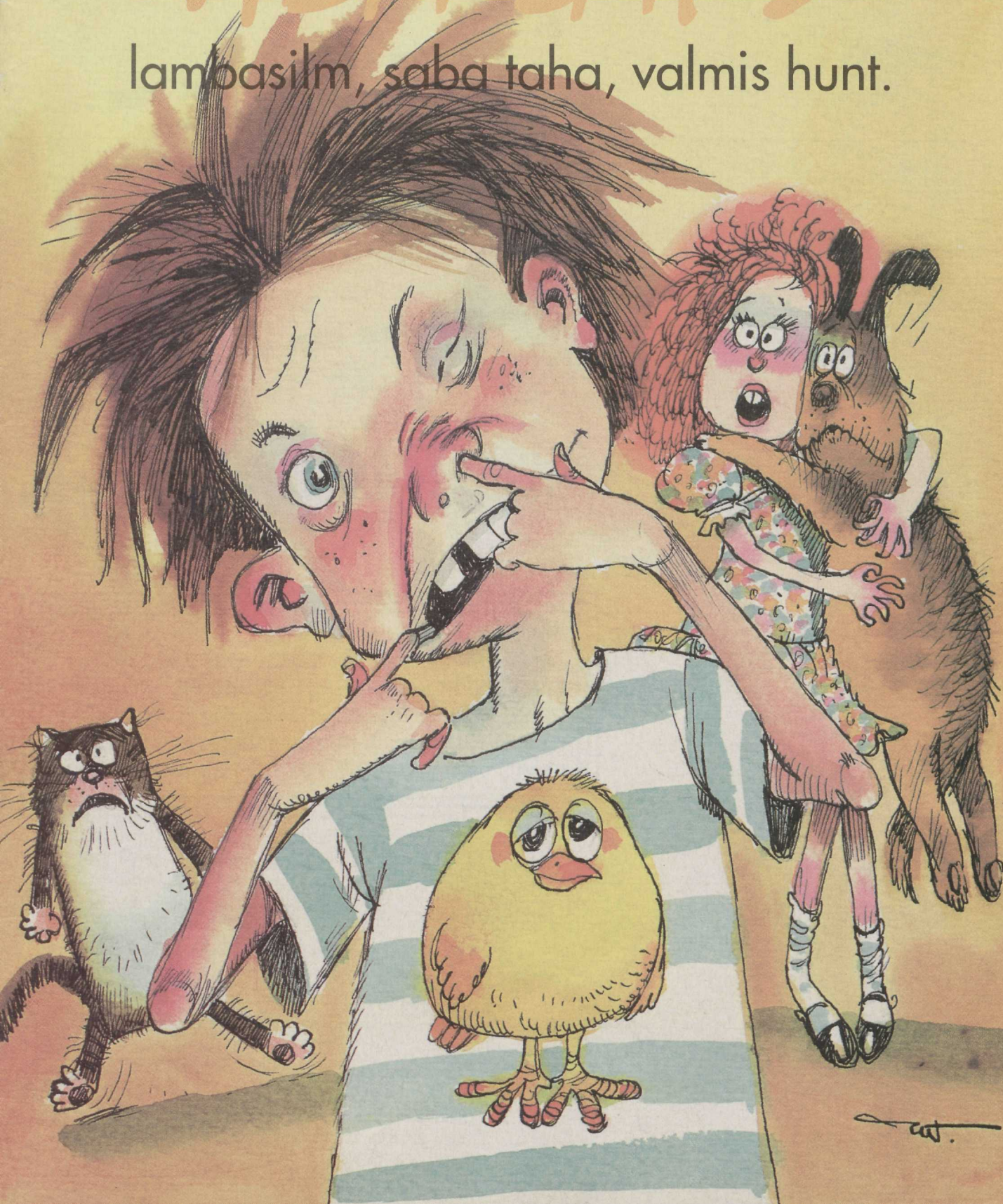
nr. 6/7

1995

HIND 6-50

HEALAPS

lambasilm, saba taha, valmis hunt.

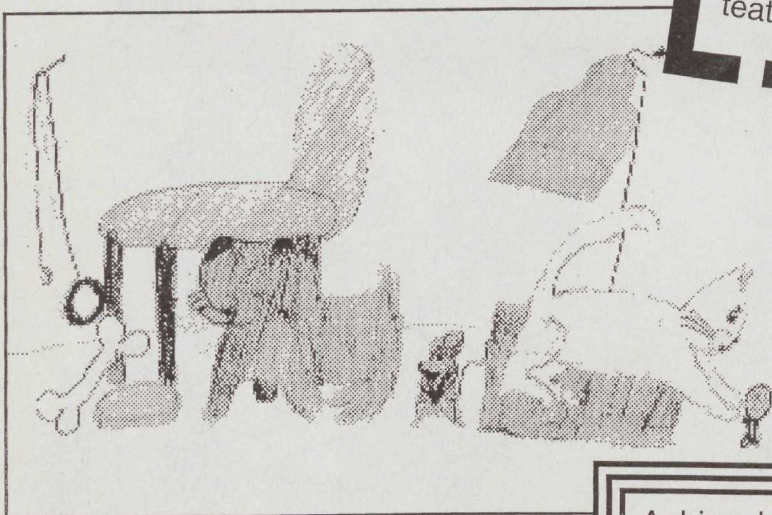
Lapsuri

Hea Laps nr. 3 mõistataja- auhinnad saavad **JUULIKA LJAŠ** Roelast, **KRISTA KUESSAR** Viljandist, **MARTIINA VIIL** Tartust ja **MAARJA KOPPELMAA** Vormsi saarelt.

Kirjasõpru ootab **PILLE TÕNISSON**, kes ter- vitab ühtlasi kõiki 11- aastaseid poisse ja tüdrukuid.. Pille aadress on: Oruveski küla, Viitna sjsk., EE2128 Lääne- Virumaa.

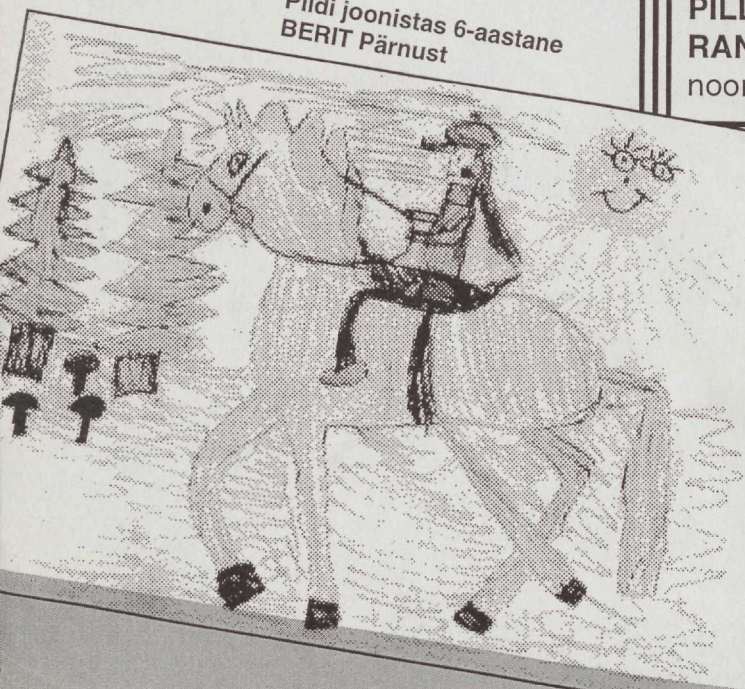
LAPSURI rõõmusõnum! Lõpuks ometi on mul ka eesnimi! Selle mõtles välja **KEN RAONDI** Haapsalust. Nüüdsest palun ametlikele dokumentidele kirjuta- da: lapsur **TRIIBU- LIINE NESSUKE**. Kuid mul on kõigile oma sõpradele veel üks ülesanne, mille kohta saab lähemaid teateid leheküljelt 15.

kirjanurk

Pildi joonistas **MARI-ANN KALLAS** (10-a.) Tallinnast

Pildi joonistas 6-aastane **BERIT** Pärnust

Auhinnahobused ootavad teid, **LIIS** ja **KARIN AUVÄÄRT** Orissaarest, **MARI- ANN KALLAS**, **LIINA ELVIK** ja **KATI** ning **IRIS JÄGER** Tallinnast, **PILLE TÕNISSON** Lääne- Virumaalt ja **KADRI RANDVERE** Võrust. Pehme preemialooma saab noorim osavõtja **BERIT TOODO** Pärnust.

Mariko Adamson (11), Palivere, Põllu 8- 47, Läänemaa EE3150, huvialad: klepsude ja udukatte kogumine, laul ja tants. Soovin kirjavahetust 11- 13- aastaste poiste ja tüdrukutega.

HL nr. 4 parim mõistataja oli Kristel Pällo Piibest.

Parimad kaanekavandajad olid Katri Kalju Sakust ja Kadri Raudvere Võrust. Auhiinad ootavad!

Merineitsi ehk seebimulliprintsessi saavad Heini- Sten Poidjutsenko, Karin Volmer, Iris ja Kati Jägel Tallinnast, Rita Rõõmus ja Kadri Raudvere Võrust, Kairit Karbus Mõisakülast, Külli ja Kaisa Eesmaa Kuijoelt, Katri Kalju Sakust ja Maire Pällo Piibest ja Tiina Sinisoo Rakverest.

ALLEAA ALLEAA

LAPSURI EES SEISAB FRED JÜSSI

Kas teil on olnud loomi?

Lapsepõlvest mäletan meie foksterjerit, tal oli veider nimi - Türk. Türk näris puruks laeva lipud, kui Gripsholmiga üle Atlandi ookeani sõitsime ja rikkus hiljem üksi kodus olles samamoodi hulganisti jalatseid. Türk oli rumalavõitu koer, vististi tõuomadustest tingitult, aga kui ta haigeks jäi ja magama tuli panna, oli lahumine oi kui kurb. Pärast ema meie linnakorterisse enam koera ei võtnud.

Ei olnud meil ka mingeid muid toaloomi. Ema ütles, et looma koht ei ole inimese kitsavõitu eluasemes ja ma olen temaga tänaseni päri. Koerapidamise suureks puuduseks linnas on veel ka see, et nõnda reostatakse arutult ära kõik äärelinna tänavad ja muruplatsid. Kultuurriikides kehtib nõue, et igäuks koristagu oma

koera julgad looma tagant ära, meie koerapidajatest ei ole seda oodata niipea. Hiljem elas meil ligi kümme aastat kass, aga tema ilmus majja naiste vandenõu tulemusena. Kassi tõi koju meie tütar Mari, see oli Mari kass ja üks õige huvitav loom omataoliste seas.

Äärelinnas kasvades puutusin poisipõlves loodusega enam kokku kui nii mõnigi maalaps tänapäeval, elu äärelinnas oli põnev. Aedade taga algasid põllud ja üle põldude ning heinamaade viisid rajad metsa.

Kas olete koolis ka kahtesid saanud?

Kahtesid ja isegi ühtesid sain koolis, eriti alates kaheksandast klassist, hulganisti, ja nimelt matemaatikas. See õppeaine lihtsalt ei sobinud mulle. Matemaatika kontrolltoid näen unes veel nüüdki, kui olen haige või õhtul ülearu palju söönud. Mulle meeldisid bioloogia tunnid ja kirjandite kirjutamine, kui teema just väga tobe polnud. Üldiselt oli kooliskäimine tülikas, sest leidis palju muud huvitavat teha. Tülikas oli kooliskäimine veel ka sellepärast, et pidime õppima palju, mida me ei uskunud ja mille totrust me läbi nägime. Mulle on meelde jäänud näiteks üks lause emakeele etteütlast: "Meie ei kirjuta sinise tindiga, vaid kasutame kõrgeväärtuslikku lillat tinti." Lilla tint oli kroonutint ja sunniti meile peale, me vihkasime seda.

Kas linnalapsest võib saada loodusteadlast?

Muidugi saab linnalapsest loodusteadlane, kui tal on huvi ja tarvilikud eeldused selleks. Loodusehuviline ei tarvitse tingimata teadlaseks pürgida, loodusega on seotud paljud tegevusalad. Hea, kui sul on tugev tervis, aga see pole alati oma teha. Nägemine või kuulmine võivad olla sünnipäraselt nõrgad või häiretega, ka allergilisus võib olla kaasasündinud, aga looduses viibimine iseenesest, eriti jalgsirännakud ja ujumine, on minu arust parim viis tervise tugevdamiseks. Eesmärgi seadmisel tuleb alati lähtuda võimalustest.

Mis oli ja on teie lemmiktoit? Mida võtate matkale kaasa?

Olen sõja-aja laps ja söön eriliste eelistusteta peaaegu kõike. Praemunad tädi juures - tal olid kanad - maitseid lausa taevalikult ja nendest pole ma tüdinenud tänaseni. Matkal olles tunnen suurt mõnu lõkke peal katelokis keedetud tatrapudrust.

Kas teie lapsed ka armastavad loodust?

Meie peres on üles kasvanud kolm last. Poisid Ivar ja Mart, mõlemad veidi üle kolmekümne, on merebioloogid ja tütar Mari õpib Helsingi ülikoolis praegu kolmandal kursusel keskkonnakaitse-asjandust.

Linnast ära kipuvad nad esimesel võimalusel kõik.

Kas teil on lemmikloom?

Ei tea endal loomade seas olevat lemmikuid, aga mulle teeb alati suurt rõõmu kohtumine karvasjalg-kakuga. See on üks väike öölind ja tema tuutumine oli esimene ööhää, mida poisina tundma õppisin. Karvasjalg-kaku laul on minu jaoks tõeline

keevade-kuulutus.

Kas te ei kardate metsas liikuda?

Olen ainult üks kord tundnud metsas tõsist hirmu ja see oli eksimise hirm Kaug-Idas, Sihhote Alini ürgmetsas. Mets oli nii tihe, et seal võis näha parimal juhul paarikümne sammu taha, sellesse metsa eksimine oleks olnud tõeline õnnetus. Midagi muud ei ole mul metsas liikudes karta tulnud. Merel küll, aga mitte metsas.

NORMA

NORMA alustas laste mänguasjade tootmist aastakümneid tagasi. Praegused vanaemad ja vanaisad silkasiid siis suvises soojuses ja müt-tasid kohevas lumes alles tüdrukute ja poistena. Mitu põlvkonda Eestis on lapsena mänginud peamiselt NORMA leludega. Neid on sadu erinevaid. nende hulgas on olnud puidust mänguronge, autosid, töötavad kangasteljed, kuukul-gur, pesumasin jne.

kõige enam on tehtud siiski erinevaid män-guautosid — miljonite kaupa, osa neist iseliiku-vatena (patarei toitel).

Nüüdseks on mänguasjade loetelus alles need, mis vastavad Euroopas mänguasjadele kehtestatud ohutuse nõuetele.

Ammutuntud plekist ämbrid ja vannid on saanud uued värvipildid ning ohutu konstrukt-siooni.

Muusikalist algõpet ja ajaviidet pakuvad muusikalised mänguasjad "LAURA" ja "ELE-10".

Tallinn, Laki 14 EE0006

Tel. 6 500 418

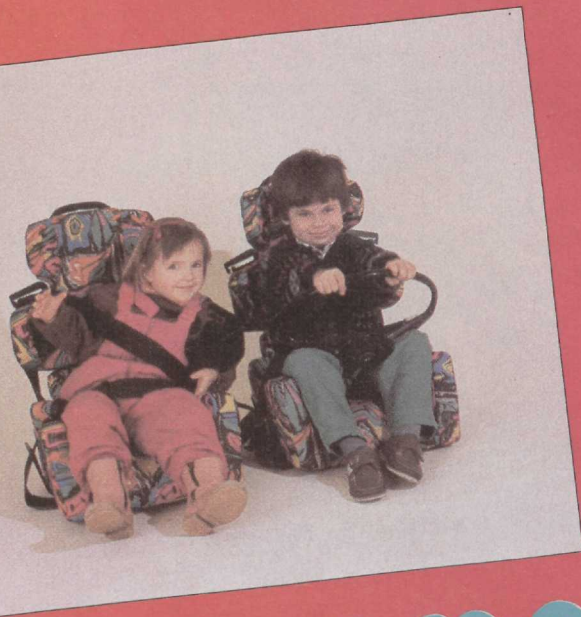

Faks 6 500 241

Kakskümmend aastat tagasi hakkas NORMA tõsiselt tegelema veel ühe humaanse ülesande täit-misega — valmistama hakati autodesse tur-vavöösid.

Lisandus veel laste kaitsevahend — laste turva-tool. Täiskasvanu peab üsna loomulikult, et ta enne autosõidu algust turvavöö kinnitab. Aga paljudel on senini ekslik arvamus, et vabalt auto tagaistmel istuv laps on kaitstud ja ohutus paigas. Katsed tehisman-nekeenidega tõestavad, et vaid spetsiaalses tur-vaistmes turvavööga kinnitatud laps on kaitstud. Kuigi meelega ei tekita õnnetust ükski arukas sõitja, peab olema halvimal viisil valmis.

Lapse turvavarustuse kasutamine sõiduauto tagaistmel on Eestis kohustuslik alates 1. juulist 1996.a.

Soe soovitus: pole vaja oodata kohus-tust, sinu laps vajab kaitset kohe. NORMA omalt poolt on valmis teid abistama.

NORMA

Leia võti magusasse maailma!

Lahenda ristsõna, lõika tumedates kastides olev vastuseriba ajakirjast välja ja kleebi see lahtisele postkaardile. Lisaks leia ja osta oma kodupoest ristsõnas esinevate kommade seast oma lemmik, lõika selle pakilt kommi nimi välja ja liimi postkaardile, vastuseriba kohale.

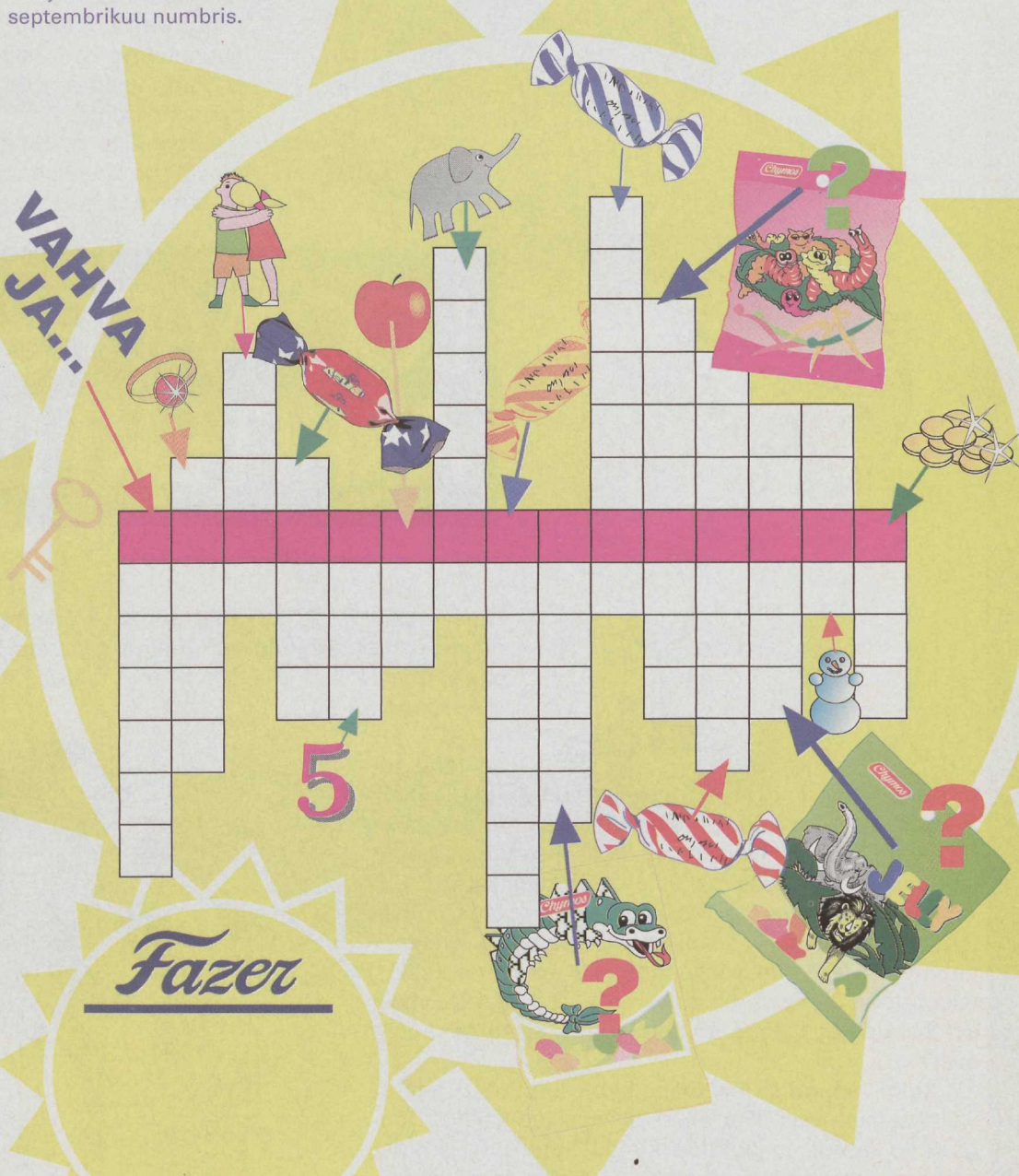
Teisele poole kirjuta oma nimi, aadress ja telefon ning saada ajakirja toimetuse aadressil:

„Hea laps“, Pärnu mnt. 67A
Tallinn EE0001,
märgusõna „Ristsõna“,
hiljemalt 15. augustiks.

Õigesti vastanute vahel loositakse välja firma Fazer poolt väljapandud jalgratas, Dumle-kotte, T-särke ja hulganisti lustakaid Chymose komme!

Võitjate nimed avaldatakse septembrikuu numbris.

Head nuputamist ja päikselist suve Sulle!

Imet küll - loomadest arhitekte on olnud miljoneid aastaid enne seda, kui inimene tegi oma esimesed kohmakad ehitamiskatsed!

Kas tead, et

* termiidipesadel on uskumatult leidlik automaatne ventilatsioon ja gaasivahetus?

* ämblikuniidi tõmbetugevus on 3 korda suurem terase omast?

* mõned krabilligid sulevad end mahajäetud teokotta

vad samuti paberit puupurust, kuid nemad kasutavad siduvainena oma sülgge või väljaheiteid. Puumurelase nimeline sipelgaliik immutab puupuru suhkrulahusega, mis tekib säialale;

* kangurlinnud kasutavad oma pesade ehitamisel neid-samu sõlmi, mida õpivad tegema skaudid;

* kukkurtihase pesa on nii tugev ja nii tihkelt punutud, et ahv ei jaksa seda lõhki kiskuda, ja mõnikord kasutavad masaid Keenias neid rahakottidena ning lapsed Lääne- Euroopas toatuhvlite asemel;

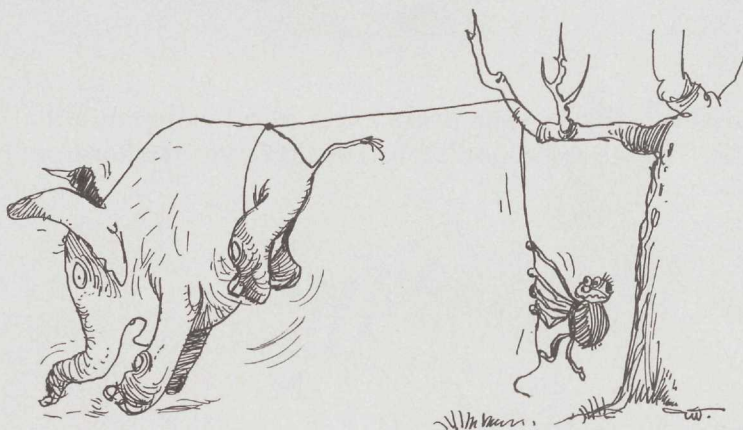
* herilased ja vapsikud sulevad oma pesaurud kivikestega, mida putukad hoiavad kinni- ja lahtikäivatena, lehemesilane lõikab aga pesaava sulgemiseks paksust lehest hoolikalt välja ovaalse ketta;

* voodriämblik teeb endale uru sulgemiseks hingedega kaane, millel on käepide. Urusuudme kaas sulgub iseenesest ja urus istudes hoiab ämblik seda seestpoolt käepideme abil kinni;

* troopiliste polübiini-herilaste paberpesadel on süljega kõvendatud tillukesed aknakased;

* esimese ratta leiutas kahtlemata püha-

sõnniku-
mardikas ehk
skarabeus,
kes trans-
pordib sõn-
nikukerasid,
veeretades
neid nagu
ümmargusi
palle oma
varudehun-
nikusse.

LOOMADEST ARHITEKTID

just nii-
kauaks kuni
nende saba
o m a n d a b
spiraalkuju?

*lehtlind-

lased (Ptilonorynchidae) on leiutanud endale pintsli: isalind maalib oma lehtonni seinu kiulise puukooretüki-ga nagu käsna või pintsliga, mida ta kastab mustikmar-jade mahla, vajutades marjad enne nokaga katki?

* kangursipelgad kasutavad vastset süstikuna: töösipelgas hoiab vastset lõugade vahel ja "õmbleb" selle poolt eritatud võrgendniidiga leheservi kokku, teised tõlised tirivad lehte koomale, ehitades sel moel kokkupainutatud lehe või lehepuntra sisse pesaõõn-sust?

* kolm loomaliiki on iseseisvalt leiutanud paberi valmistamise viisi. Herilased ja vapsikud kisuvad lõu-gadega puude ja postide küljest lahti puidukiude, hõõruvad need hästi peeneks ning niisutavad kõvas-tamiseks oma kleepuva süljega. Mõned termiididki tee-

Autori loal Juhani Pallasmaa teosest "Olemuslik arhitektuur" tõlkinud ja välja kirjutanud Jüri Pärni.

© Ehituskunst nr. 11, 1995

LAPSESUU

Sõelsepa- pere lugusid

Triinu vaatab aknast, kas isa juba tuleb.

"Ei, isa pole ikka veel - - ma ei näe ühtki isa nägu autot!"

4- aastane Terje läkastab.

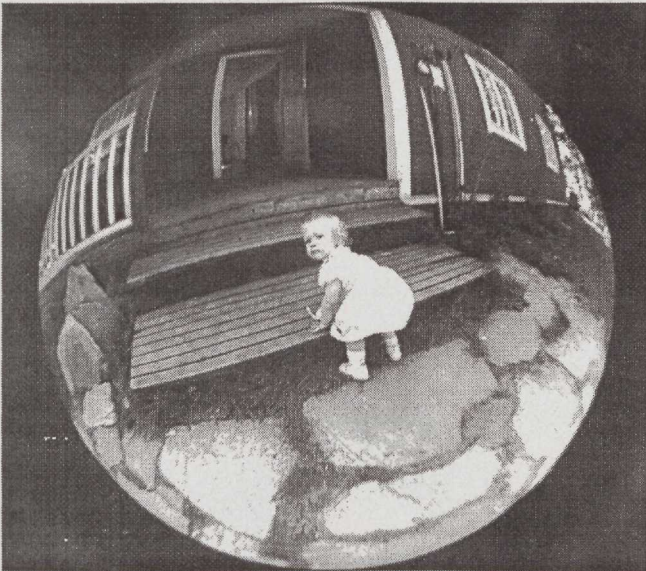
Isa: "Mis juhtus?"

Terje: "Toit läks joogitorusse!"

Isa: "Ma mõtlesin, et hingetorusse?"

Terje: " Ei, hingetoru on hingamiseks, aga mina ajasin hoopis söögitoru ja joogitoru segamini!"

2-aastane Mari istub söögilauas, songib kahvliga ühepajatoitu, lükkab taldriku lõpuks eemale ja asub magustoidu kallale. Paari minuti pärast näitab tüdruk sööki täis taldriku poole ja kommenteerib: "Näe, üks on toidu söömata jätnud!"

KALJU SUURE foto

NB! Ootame veel teie toredaid kaastöid !

Tere, Hea Laps!

Kui me veel väikesed olime, kirjutas ema meie naljakaid ütlemisi ja tegemisi üles. Nüüd saadan mõned ka teile. Praegu oleme juba suured - Jaanus on 8 aastane, Rita 10 ja Jaana 11.

Kui olin kaheaastane, tõi onu mulle šokolaadi. Murdsin tahvli tükkideks, kuid kui teistele pakkuma hakkasin, poolitasin kõik tükid veel kord, panin pooled neist suhu ja ütlesin vabanduseks: "See on paha!"

Panin putru klotsikarpi, valasin veel morssi peale ja ütlesin uhkelt: "Ma andsin klotsidele süüa ja juua!"

Käisin isaga juuksuris ja hiljem teatasin talle: "Tädi pani sulle nuusu-nuusut kah peale!"

Nägin aias kapsaussi ja kutsusin vanaisa vaatama: "Vanaisa, tule vaata: kahvauss tuli meile külla!"

Lasin puuksu, ja seepeale küsis vanaisa: "Kes lasi paha haisu?"

Mina vastasin: "Jaana lasi! Sina, vana, ei oska nii hästi!"

KIRKE pilt

Emä käsib 4-aastast Jaanat tuba koristada, kuid Jaana vaidleb vastu: "Ei, mina seda ei tee - vaata, lasteaias on 50 last - igaüks paneb ühe asja ära ja ongi tuba korras! Aga vaata, kui palju kordi pean mina edasi- tagasi käima!"

2-aastane Rita sõi šerbetti, milles olevad pähklid talle ei meeldinud, Rita läks vanaema juurde ja ütles: "Vanaema, pese ruttu mu keel ära!"

5-aastane Rita haigutab. Emä käsib: "Kas tahad magama minna?"

Rita: "Ei, ma harjutan haigutamist!"

Vanaisa õpetab 2-aastasele Jaanusele tähti. Jaanus rohkem vaatab kui õpib. Vanaisa küsib: "Vaata nüüd, Jaanus, hoolega ja ütle, mis täht see on!"

Jaanus: "Vanaisa, ega nii ei saa õppida - sina pead ikka enne ise tähed selgeks õppima!"

GREETE JALAST (2,5-a.)
"Kuidas ma tallekest kammisin"

TRIIN PUKK (4-a.)
"See on lahke hobune"

KERSTI MOOTSE (7-a.)
"Ma oskan vait olla"

ELISE JÕELEHT (6-a.)
"Arstitädi"

GALERII

NB! Alates käesolevast ajakirja HEA LAPS numbrist hakkame avaldama laste töid Avatud Eesti Fondi ja Tallinna Kaubamaja joonistusvõistluselt HEA TEGU.

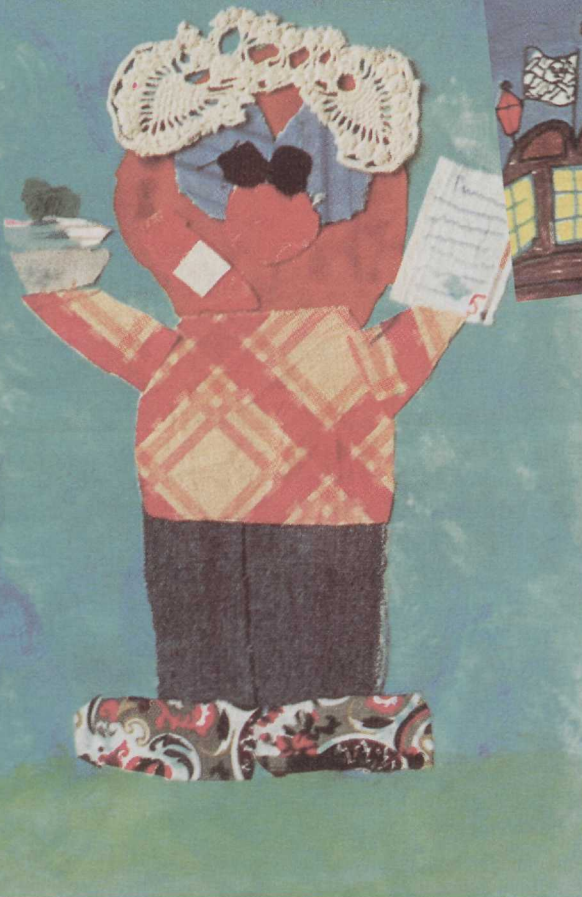

ANN JÖELEHT (9-a.)
" Puude ja lillede istutamine "

MAKSIM MAVROV (9-a.)
" Lootuse puri "

SIGRID SAAG (7-a.)
" Rõõmus üllatus "

MARGUS KALA (11-a.) " Päästetööd "

LUGU SELLEST, MIKS MUTID MAA ALL ELAVAD

Ükskord ammu- ammu, kui mutid veel maa peal elasid, tuli nende esiisal Gilbertil hea idee: ehitaks õige maa- aluse käigustiku ehk Mutimetroo?

Kõigepealt kaevas ta ühe käigu, siis teise ja kolmanda. Ka ehtas ta ratastega käru, et oma tulevase kliente vedada.

Gilbert korraldas suure avapeo: kohale olid kutsutud kõik loomad. Rõõmsat uudistamist jätkus kauaks. Esialgu oli mutt ise sunnitud käruga ringsõitu tegema. Tasu sõidu eest oli kopsakas ning peagi palkas äriees tööle põldhiire.

Eriti kaua muti õnn ei õitsenud, sest loomad hakkasid hädaldama: "Küll venib alles aeglaselt! Siin on nii külm ja pime!"

Et petturist lahti saada, korraldasid endised imetlajad protestiretke.

Mutimetroo aktsiate hind langes, keegi ei sõitnud enam käruga ning Gilbert oli sunnitud end varjama raevukate rebaste eest, kes tahtsid teda nahka panna. Kuna Gilbert oli läinud pankrotti, pidi ta oma metroos kõik väljapääsud kinni müürima.

Seepärast ei taha mutid ennast kellelegi näidata ning on sunnitud elama maa all.

Siim Lepisk, Nõo Põhikooli VI- c klass

JUSS PIHO joonistused

REBASE MAADETAGASTAMINE

Ühel suveõhtul, kui päike juba loojuma hakkas, korraldas metsaülem Rebane erakorralise koosoleku. Ta oli kõik metsaelanikud selleks kokku kutsunud, et arutada nende esivanematelt ära võetud maade tagastamist. Hiljem, kui Rebane oli pidanud lühikese sissejuhatuse, võttis sõna Karu, kes nõudis oma vanaema õigusvastaselt äravõetud maa eest kompensatsiooni. Pärast Karu sõnavõttu esitasid veel oma nõudmised Jänes, Hunt, Orav, Siil ja Mäger. Koosoleku lõppedes ütles Rebane, et andku aga metsloomad kõik dokumendid tema kätte, küll tema need korda ajab. Loomad tõid kõik oma dokumendid Rebase kätte, sest nii ei pidanud nad enam ühest metsavalitsusest teise jooksmas.

Mõne kuu möödudes tulid metsa vormiriietuses Saarmad metsavalitsusest. Nad nõudsid, et loomad viivitamatult metsast ära lähaksid, sest see maa kuuluvat nüüd seaduslikult Rebasele. Nii hakkasid loomad õnnetult oma asju pakkima, et teise metsa elama asuda.

Rebane aga alustas nüüd töid, et ehitada oma metsa puhkekodu lõunamaa loomadele.

Maaria Ranna, Tartu V Keskkooli VIII- c klass

Lehekülgi Foksikese päevaraamatust

Tutvustuseks.

Sündisin koera-aastal Nässu ja Doora tütrena. Päriin kuulsusrikkast terjerite soost. Minu tähtkujuks on Vähk. Vähile ma küll ei sarnane. Mamma arvab, et pigem kantpeale.

Oktoober

Eelnevat eriti ei mäleta, sest olin veel päris titt. Minu mäletamised algavad ühest õhtupoolikust. Siis toodi mind mamma, papa, Viire-Mai ja Tondi perekonda. Seisin keset kööki ja terve pere oli minu ümber. Papa sai esimesena suu lahti ja ütles, et see oli üks loll temp küll. See loll temp olin vist mina.

Must kassiroju tõmbas küüru selga ja sisises. Tüdruk plaksutas ja naeris. Mamma vaikis, ainult haaras mu süle, pistis hoiatamata kraanikaussi, pesi mu puhtaks ja keeras suurde rätikusse. Hiljem hoidis ta mind kaua oma soojas süles ja arvas, et ma olen siiski armas.

Kolmandal päeval jäin üksi koju. Minu ase tehti kööki. Siin oli palju huvitavat. Kõige toredam oli kraanikausi all mahukas sinine pakk, milles palju hästi lõhnavat pulbrit. Tahtsin seda ainult natukene proovida, kuid maha pudenes kõik. Oli üpris suur hunnik. Aga siis tuli pissi, ja hiljem kraapisin ma peale. Sain aru ka sellest, et hea lõhnaga ei käi kaasas hea maitse. Suu vahutas veel tükk aega. Tirisin nagist rätiku ja nätsutasin seda peale. Ja siis mängisin ma palli ja püherdasin natuke. Ja siis tuli mamma. Ta seisis uksele ja hüüdis kedagi Jeesust appi. Too ei tulnud... ning mamma keeras käised üles ja hakkas põrandat pesema. Seda tegi ta tükk aega ja nuttis ka natuke. Miks? Aga siis viskas ta mu uksest välja. Istusin trepil ja haukusin. Ülekohust. Peagi peatus meie väravas üks mammi ja

hüüdis jälle sama Jeesust ning ütles, et helesinist koera pole ta veel varem näinud. Koer olin vist mina, kuid Jeesust küll ei tulnud. Ainult muti maigutas veel tükk aega väravas... Ja siis tuli papa ja tema kutsus hoopis Kuradit. Ega too selgi lagedale ilmunud. Tuli hoopis Viire-Mai, kes naeris üpris lõbusalt. Üks nutab, teine naerab!

Elu on keeruline. Saba lühike, pole midagi liigutada-gi. Aga õhtul istusin ma jälle peale vanni mamma soojas süles. Ta kallistas, silitas, vaatas mulle silma ja sosistas: "Aga ikkagi oled sa armas!"

Detsember

Olen suureks saanud. Läbi suurte sigaduste. Nõnda arvab papa. Süsimusta Tondiga olen nüüd suur sõber. Ta on päris mõnus sell. Mängime koos, ja õhtuti lakub ta mind. Öösel jagame aset. Aga ta noriseb kõvasti. Ise ütleb, et lööb nurru. Nurr või asi! Üks lori puha! Viire-Maiga käime jalutamas ja mängime palli. Viire-Mai pani soki aknale ja ütles, et nüüd tulevad jõulud ning kingid.

Tahtsin kangesti midagi oma perele kinkida. Ja ühel lumisel talvehommikul jooksiski kingitus ise meie õuele - priske hall rott! Mõnus suutäis! Kuid otsustasin sellega siiski oma perekonda rõõmustada. Viisin ta uhkelt trepile ja panin matile maha. Haukusin, ja mamma tuli uksele. Ta silmad läksid ümmarguseks ja sel korral hüüdis ta kedagi Mamma Miat. Too ei tulnud, tuli hoopis papa, kes minu jahisaaki ka veidi lähemalt uuris, tal sabast kinni võttis ja prügikasti läkitas. Ütle nüüd! See on siis tänu!

Foksikesel aitas ülestähendusi teha
Viire-Mai Ehala,
Haapsalu Sanatoorse
Internaatkooli VI klass.

Pilt : Kätlin Otti Pärnu Sütevaka
Humanitaargümnaasiumist

Miks on vaja

PUNAST RAAMATUT ?

Esimesed ürginimesed oleval uidanud Maa peal juba 60 miljoni aasta eest. Näib küll, et see on ilmatu pikk aeg, aga kui maakera vanuseks võtame tinglikult 24 tundi, siis hõlmab inimajalugu sellest vaid 9 sekundit... Muidugi polnud ürginimestel aimugi looduskaitsest - nemad küttisid loomi ja korjasid taimi-marju nii, nagu jõud võttis. Kuid ürgajal oli neid me kaugeid sugulasi õige vähe, ning tollal polnud olemas ka mingit tööstust ega põllumajandustki, nii et eriti suurt kahju ei jõutud loodusele teha.

Kuid ajapikku sai inimsugu üha targemaks ning õppis loodust ära kasutama. Teaduse ja tehnika areng aitas me esivanemal ehitada suuri linnu, tehaseid, mootorsõidukeid - ning ka ellu jääda oli targal inime-

sel palju kergem kui iidsele mammutikütil.

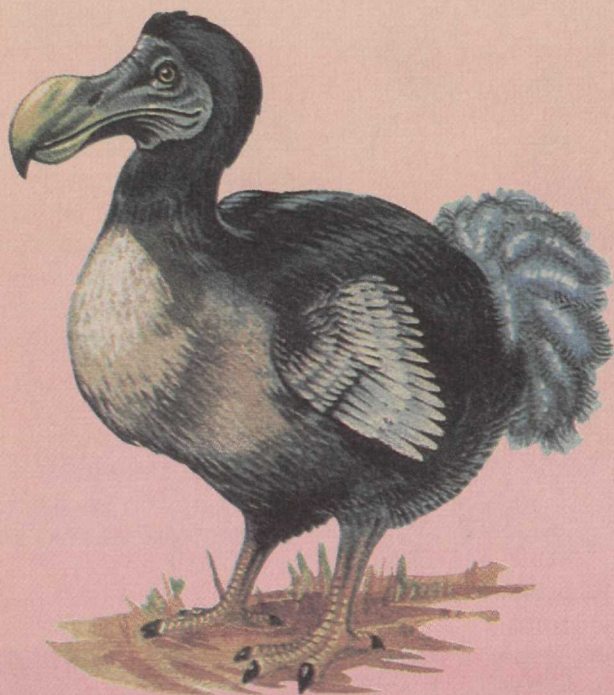
Praegu on inimesi Maal peaaegu 6 miljardit, ning puhast joogivett jätkub vaid kolmandikule inimkonnast, mis siis veel loomadest või taimedest kõnelda!

Juba 1900. aastaks oli kadunud 65 imetaja- ja 140 linnuliiki, meie päevil on aga väljasuremise äärel ligi 600 selgroogseteliiki: vaalad, merekilpkonnad, ninasarvikud, ussuuri tiigrisid jpt. Kadumine ähvardab iga kümnendat kõrgemat taimeliiki...

Õnneks on inimkond muutunud sedavõrd targaks, et püüab silmas pidada väljasuremisohus taimeliiki. Selleks, et neil aidata ellu jääda, ongi teadlased välja mõelnud Punase raamatu. Loodetavasti ei pea sellesse kirjutama ka headust ja abivalmidust.

DODO

oli üks meie planeedi kummalisemaid linde. Aeglane ja kohmakas lind oli näljastele küttidele magusaks suutäieks ja kergeks saagiks. Lendama polnud ta õppinud, kuna India ookeani Mauritiuse saarel, kus lind elas, polnud tal vaenlasi enne, kui inimesed saarele saabusid. Viimane teadaolev dodo suri Prantsuse laeval 1735. ja 1746. aasta vahel.

NEMADKI ELASID KORD MAAL...

GILBERT'i POTOROO

See Austraalia rott-känguru oli 60 cm kõrgune. Viimati nähti teda 1900, on säilinud vaid kaks topist, mida hoitakse Londonis Briti muuseumis.

TASMAANIA HUNT

See võimas kiskja elas tegelikult alguses Austraalis, kuid toiduotsingul kolis Tasmaania saarele. Tasmaania hunt suutis oma võimsate kihvadega purustada oma ohvrite koljusidki, murdes känguruid, koeri, lambaid, linde... Talumehed pidasid teda vahel vampiiriks, kes jõi oma ohvrite verd. Viimane tasmaania hunt suri oma kodusaare loomaaias 1933.

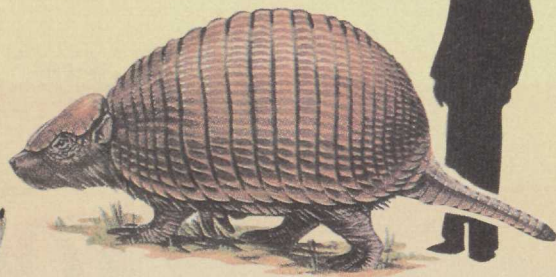

MEGANTHEROON

ehk mõõkhambuline tiiger elas Aafrikas ürginimestega samal ajal. Nagu dinosauruste, nii ka megathereonide kohta ei osata täpselt öelda nende väljasuremise põhjust. Võib-olla oli see tingitud ilmastiku muutumisest, võib-olla aga hoopis toidupuudusest.

ORESTIAS CUVIERI

See 30 cm pikkune kala elas Lõuna- Ameerikas Titicaca järves, ent 1930. a. järve sisse toodud forellid hävitasid kõik selle liigi esindajad. Ja hiljem hävitasid silmud kõik sealsed forellid.

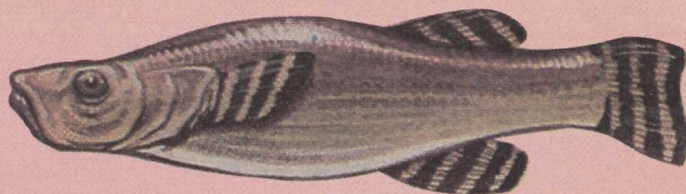
GLYPTODON

1875. a. leidis üks fossiilide otsija Lõuna-Ameerikas pärismaalaste kogu, mis oli tehtud kehakate kasvas kahe meetri pikkuseks, pooleteise meetri laiuseks. Ka neist loomadest on säilinud ainult mälestus...

MOA

Hiigellind moa elas 200 aasta eest Uus- Meremaal, Moa kasvas kuni 3 meetri kõrguseks ja oli arvatavasti mõnusaks saagiloomaks maooridele, kes hävitasidki kõik 13 erinevat moaliiki.

KOBRULEHE

kuulutused

Tähelepanu!
kes lapsukest vajas:
beebid on kohal nüüd
(sünnitusmajas)!

Pr. Toone Kurg

SIIDITRÜKK JA PORTSELANJTOONIS!
IGA TÄPP ON NATURAALSES TOONIS!

Hr. Kärbes

TEADE

KASVAS MINU
ESINEMISRAADIUS:
TÄNASEST MA TÖÖTAN
KUKURAADIUS!
PROVA KÄGU

Kaeban kohtusse muusträsta! Nii see
varas õigele teele ei lähe -
muudkui vilistab vööraste viise,
ja kui riidled, siis teeb sulle pähe!
Härra Kuld-Nokk

Ostas hulga
värvisampsooni -
(suvist, kuldpruuni
tooni).

Emand Valgejänes

LAULMISE TUNNID!

ITAALIA KOOL!

ÕPETAN NOODI JA MAKITA.

ÕPPEMAKS: USSIKE.
(Lastele — pool.)

NB!

EI TEENINDA FRAKITA!

Rondine Pääsuke

446582

446582

446582

446582

446582

446582

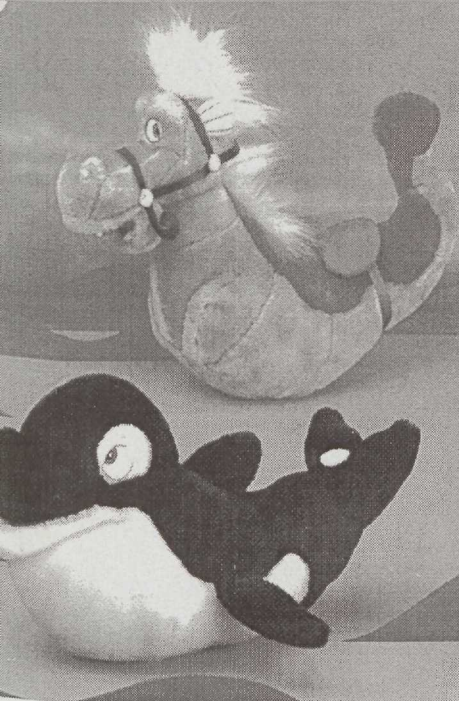

LAMMAS

Kord kurtis mulle lammas,
et valutab tal hammas.
Talle vastasin siis ma:
"See tuleb välja tõmmata!"
Kuid äkki lammas araks lõi
ja suhkruvett ta peale jõi.

Siis lausus kurvalt lammas:
"Mu auks te püsti pange sammas."
Ma lohutasin nii, kuis võis -
ta arsti juures ära käis.
Nüüd jälle rohtu nosib ta.
Jah, ausalt - ma ei valeta!

11- aastane Liina Elvik Tallinnast

KOER

Mul on oma väike koer,
ta on armas mitmel moel.
Ta tihti vallatusi teeb
ja lausa vallatusest keeb.

Ta on minu väike söber,
kellel meeldiks olla põder,
kuid on lihtsalt väike peni,
kes kaotsi läinud pole seni.

7- aastane Iris Jägel Õismäelt

**JÄ NÜÜD HÜÜAB LAPSUR TRIIBU- LIINE NESSUKE:
"APPI, APPI!" NIMELT TABAS LAPSURIT ÄGE
SKLEROOS, JA MEIE SÖBER EI MÄLETA ENAM, KES TA
ON... EHK LEIUTAD SINA LAPSURI ELULOO? PARIMAI
ELULOOJAI D OOTAVAD AUHINNAD MATTELILT -
NIISAMA PEHMED MÄNGUASJAD NAGU LAPSUR ISE!
KA JOONISTUSED JA LUULETUSED ON TERETULNUD**

AUTOKAARDID

NB! Kõikidel autokaartidel on antud kiirendus 0 - 100 km/h

MAZDA RX-7

mootor: **WANKEL
TWIN TURBO**
 mootori
 töömaht: **1308 cm³**
 võimsus: **239 hj (176kW)**
 suurim pöörde- **294 Nm**
 moment: **5000 P/min**
 kiirendus: **6 s**
 suurim kiirus: **252 km/h**

CHRYSLER VISION

mootor: **V6**
 mootori
 töömaht: **3518 cm³**
 võimsus: **211 hj (155 kW)**
 suurim pöörde- **288 Nm**
 moment: **3450 P/min**
 kiirendus: **9,5 s**
 suurim kiirus: **214 km/h**

ROVER 200 COUPE

mootor: **R4**
 mootori
 töömaht: **1994 cm³**
 võimsus: **200 hj (147 kW)**
 suurim pöörde- **237 Nm**
 moment: **2100 P/min**
 kiirendus: **6,6 s**
 suurim kiirus: **240 km/h**

MITSUBISHI 3000 GT

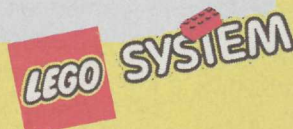

mootor: **V6 TWIN TURBO**
 mootori
 töömaht: **2972 cm³**
 võimsus: **286 hj (210 kW)**
 suurim pöörde- **407 Nm**
 moment: **3000 p/min**
 kiirendus: **5,9 s**
 suurim kiirus: **254 km/h**

LEGO tähendab tuhandet toredat tegu!

Eestis pole vist ühtki last, kes ei teaks, mis tähendab LEGO - küllap on igaüks nendest vahvatest värvikaist klotsidest mõne asja kokku pannud. Mis seal imestada: tänaseks on LEGO kujunenud maailma kõige populaarsemaks konstruktormänguasjaks ja LEGO klotse on võimalik osta igast lelupoest. Pealegi on paljudel lastel olnud võimalusi lähemalt LEGO mudelitega tutvust teha mitmesugustel LEGO päevadel paljudes linnades - mängulauadel uusi mudelid kokku pannes võivad lapsed järele proovida, missugustest klotsidest tulevad kõige uhkemad majad ja ilusamad masinad. Üsna palju on Eestiski lapsi, kes on saanud mõne LEGO karbi, kasti või ämbri autasuks tubli töö eest, võttes osa televisioonis või lasteajakirjades korraldatud võistlustest - alles see oli, kui HEA LAPSE lugejad meile saatsid oma toredaid ettepanekuid uute LEGOde tegemiseks! Ka selle võistluse autasud pani välja as REKATO - LEGO maaletooja Eestis.

Kuidas LEGO sündis, sellest pole väikestel konstruktoritel tihti aimu.

Enam kui kuuekümnend aastat eest elas Taanimaal Billundis puusepp Ole Kirk Christiansen. Puusepp oli küll kuldsete kätega mees, kuid kuna aeg oli raske ja inimestel polnud raha selleks, et endale uusi maju lasta ehitada, siis elas Christianseni pere üsna suures puuduses. Et peret toita, hakkas Ole Kirk puust mänguasju valmistama ja neid müüma. Vaevalt et vaese puusepa lastel tollal aimugi oli sellest, et nende kodu sai alguse suure LEGO firma ajalugu!

Miks just LEGO?

Kokkupandavad klotsid said oma nime taanikeelsetest sõnadest "leg got", mis eesti keelde ümber panduna tähendab "mängi hästi". Mänguasjade kuulsuse kasvades muutus väljend lühemaks ja suupärasemaks, kuni temast sai LEGO. Muide, mänguasjameistrid avastasid hiljem, et kenal sõnal on sobilik tähendus ka ladina keeles. Kui sulle juhtub pihku ladina- eesti sõnaraamat, siis võid ise veenduda, kui palju tähendusi sellel sõnal võib olla - tegusõna LEGO võib tähistada nii päranduse andmist, ketramist, noppimist kui lugemist!

Küllap seepärast ongi LEGO mänguasjad populaarsust aina juurde kogunud, et

- LEGO loojad peavad kogu aeg silmas põhimõtet, et lapsed saaksid mänguasju ISE kokku pannes, lahti võttes ja uusi ideid leiutades rakendada oma FANTAASIAT. Võimalusi on lõputult!
- LEGO mänguasjad on vastupidavad, neid saab edasi anda noorematele õdedele- vendadele ja koguni oma lastele! (Muide, plastmassist LEGOSID hakati valmistama alles 1949. aastast alates.)
- LEGO mänguasjad pakuvad huvi nii suurtele kui väikestele lastele: valik, mis koosneb DUPLO-, LEGO SYSTEM- ja LEGO TECHNIC- sarjadest, on väga mitmekesine.

Kuid ka LEGO sünnipaika Billundi pole unustusehõlma jäetud. Seal asub nüüd LEGOLANDI nime kandev park, mis on omaette klotsimaailm oma linna ja rahva, kindluse, rüütlite, laevade, piraatide ja lennujaamaga. Ehk juhtud sinagi kord sinna minema?

LEGO esindaja Eestis – as REKATO
(Tallinn, Paavli 2- a, tel. 477 - 827).

Mängi hästi!

LEGO pood Tallinnas asub
Suur- Karja 2. Tel. 6 314 301
Pirital TOP-keskuse äritänaval
Regati pst. 1 Tel. 6 398 593

HUNDI JUHTUMUSED

Elas kord keegi Hunt. Ta oli endale tõsiselt vihane. Millegagi ei saanud ta hakkama, isegi ammu ärasõomist vajanud kitsetalled naersid ta üle, nii et kõhud lõhkemas. Igasugust pahna pidi Hunt sööma, mis vaid ette juhtus, korralikku jänesepraadigi polnud ta vats kaua saanud. Äkki sähvatas tal peas mõte. "Vaata see plaan on küll asja eest, seda ma peangi tegema!"

Hunt kihutas Raabipõrsa kauplusesse ja ostis igasugust maskeerimiseks vajaminevat kaupa kokku. Siis kõmpis ta koju ja pani naljakad riided selga, maski näole, paruka pähe - see oli nahavärvi kile, millele olid joonistatud naljakad väikesed kõrvad. Ta kammis pead, võttis oma ema käekoti ühte ja vanaisa ilmatu reisisohvri teise kätte ning asus teele. Lõpuks jõudis ta kitsetallekeste maja juurde, kõhatas endamisi ja koputas.

"Kas Kitseema on kodus?" küsis ta nii ausa häälega kui sai. "Ei ole, kes seal on?" küsis üks kitsetalledest. "Teie ema peaks mind tundma - olen nimelt teie ema õemehe vennapoeg. Olen küll kaugel sugulane, mu nimi on maskeldaja, aga kas oleksite nii kena ja laseksite mind sisse sooja? Siin on nii õudsalt külm tuul, puhub lausa kõrvad peast."

Kitsetalleke imestas küll naljaka nime üle, aga laskis paluja siiski sisse. Hunt kõmpis elutuppa ja

ütles: "Tulge kõik minu juurde, ma annan teile midagi." Tallekesed tulid uudishimust Hundi juurde ning see võttis nad kinni ja toppis kiiresti oma kohvrissi. Ta naeris endamisi ja kõndis minema.

Kõndis mis ta kõndis - ta teele sattus Raabipõrsa poe müüja, kes läks Hundist laia kaarega mööda ja vaatas teda sellise näoga, nagu oleks maskeeritud, käekotti ja kohvrit kandva hundi nägemine maailmatu ime. Hunt imestas ja kiirendas sammu. Hundil vedas - ta ei kohanud enam kedagi, kes oleks ta vastu huvi tundnud. Ta jõudis oma kraamiga koju ja hakkas just tallekesi pannile tõstma, kui uks äkki lahti löödi, sisse

tormasid Raabipõrsa poe müüjad ja politseinikud. Hunt ehmus nii, et laskis tallekesed lahti, nood panid politseinike selja taha peitu. Hunt jõudis veel pomiseda: "M-ma pole milleski süü-üüdi," kui juba politseinikud ta jaoskonda talutasid.

Laste pärast muretsedes linnas kolav Kitseema kohtus talledega ja ta rõõm oli piiritu. Selle kohtumise auks ostis ta kõigile jäätised. Hunt sai oma teenitud palga: ta pidi olema kaks aastat taime-toitlane ega tohtinud kedagi maha murda. Paremat karistust talle ei olekski. Kui Kitseema pere pole ära surnud, siis elavad nad tänapäevani.

Martin Vail (11)
Tallinnast

MARE LEITENI
(Tartu 14. KK)
auhinnatöö koolinoorte
karikatuurivõistluselt

ROMAN JA ALLA KALLAS

(Algus Heas Lapses nr.1 1995)

KROKODAABLIA PÄEVAD JA ÖÖD

Jah, paraku pole tänini ühelegi krokodaablile tiibu selga kasvanud, ja esialgu erinevad Diibli õpilased teistest krokodaablitest vaid selle poolest, et nad usuvad siiralt tiibadesse.

Niisugused on lood kahe vapilohega. Kolmas aga, vesidraakon Drabbel (nüüdsel ajal lihtsustatult Draabel) peaks kõigi eelduste kohaselt elama ühes järves, millel on otseütlev nimi: Draakonijärv. Millegipärast pole teda seal senimaani kohatud, kuid on päris selge, et midagi seal olema peab. Igal juhul on selle järve kohta juba aastasadu liikvel mitmeid põnevaid legende. Räägitakse koguni, et seal on hukkunud lõputul hulgal laevu, brigantiine ja parvesid, rääkimata juba teadmata kadunud piraatidest. Räägitakse, et nüüdki, mil tehnika võidukäik pole jätnud puudutamata ka Krokodaabliat, kerkivat mõnikord järve keskel pöörane tormihoog, teinekord jälle purskavat veepinnale tohutu tulelont. Ei ühele ega teisele pole suudetud korralikku põhjendust välja mõelda.

Ja juba pikki aastaid kogub krokodaabliateaduste doktor ja tegevprofessor Rääk rahva seas kõikvõimalikke Draabliit puudutavaid legende paksu raamatusse "Legendid ja kuulujutud". Lihtsad krokodaablid aga peavad pidustusi, mille haripunktiks kujunevad draakoniotsingud. Sel otstarbel veeretatakse järvekaldale roheline klaver ja mängitakse ringmängu. Iga kord loodetakse salamisi, et ehk seekord ei pea draakon vastu ja näitab ennast. Ega see tegu nii rumal olegi: draakonid ehk lohed armastavad väga rohelist klaveri helisid veekogu läheduses. Aga ometi pole Draabel tänini kaldale tulnud, igatahes pole veel keegi ta jalajälgi näinud; teda on palju kordi pildistatud, paraku on kõik fotod ebamäärased - ühel näeme midagi sabajupi sarnast, teisel jälle mingit teravikku, mida võiksime ka draakonikõrvaks nimetada.

Ükskord sai krokodaablitel mõõt täis. Kuna see udune vesilohe kippus juba ammu tegema naeruks

kõiki krokodaabliateaduste põhimõtteid, siis ehitati teadusliku sisustusega laev ning otsustati saata järvele ekspeditsioon. Loomulikult määrati selle juhiks professor Rääk. Peale tema määrati

ekspeditsiooni koosseisu veel terve rida spetsialiste: kondiiter, hambaarst, elukogenud torutehnik (kuldsete käppadega krokodaabel, laia profiiliga töömees!), filmioperaator ja seitse piraati. Viimased tohtsid kaasa sõita ataman Cro eriloal. Ataman oli tundeline ülemus, kaua kallistas ta oma õpilasi maabumissillal. Kui piraadid viimaks pardale jõudsid, olid nende silmad märjad ja sabad sassis. Ja just seepärast jäi auväärsele Professoril märkamata, et kõigil seitsmel völlaroal olid taskud pungis - mis seal muud sai olla kui aprikoosikivid. Aprikoosikivid aga olid Krokodaablias keskmise kaliibriga relvad. Igasuguste relvade kaasavõtmine teaduslikule ekspeditsioonile oli kategooriliselt keelatud: tegelikult ei uskunud Professor mingi vesilohe olemasolusse, ja teiseks oli see absoluutselt ohutu ja rahumeelne ekspeditsioon.

...Jah, ning siis vaibusid saatjate viimased nuuksatused. Laev võttis kursi järveavaruste poole. Kõik oli täiesti vaikne. Mitte miski ei vihjanud mitte millelegi. Vaid aeg-ajalt, sedagi väga harva, lendasid üle silmapiiri mingid kauged taifuunid ja orkaanid. Silmad lahkumispisaraist paistes, magas kogu meeskond õiglase und. Koguni Professor Rääk ise otsustas voodisse heita ja ennast ausa krokodaabli kombel välja puhata. Ei maganud ainult vahipiraat Kär ja isand Krood, kuulus torutehnik. Viimane kannatas kroonilise unetuse all. Mõttlikult seisis nad rooliratta juures, vahetasid mõtteid ja sülgasid aprikoosikivikesi järve. Ajaviiteks pidasid nad arvestust - kumb sülgab kaugemale.

"Oleme ausad, ega meie krokodaableid temaga võrrelda ei saa," rääkis Kär õhinal. Ta võttis taskust järjekordse kivikese, nuusutas seda, jäi rahule. Hea kivike oli. "Kas sa tead, mihuke pirakas saba tal on? Vaat nii suur, jaa! Silmapiirist teiseni, mitte tolligi vähem! Ja kui ta veel tuld sülgama hakkab, siis lähedavad madalamad pilved lihtsalt põlema ja kogu lugu! Ausalt, tead!"

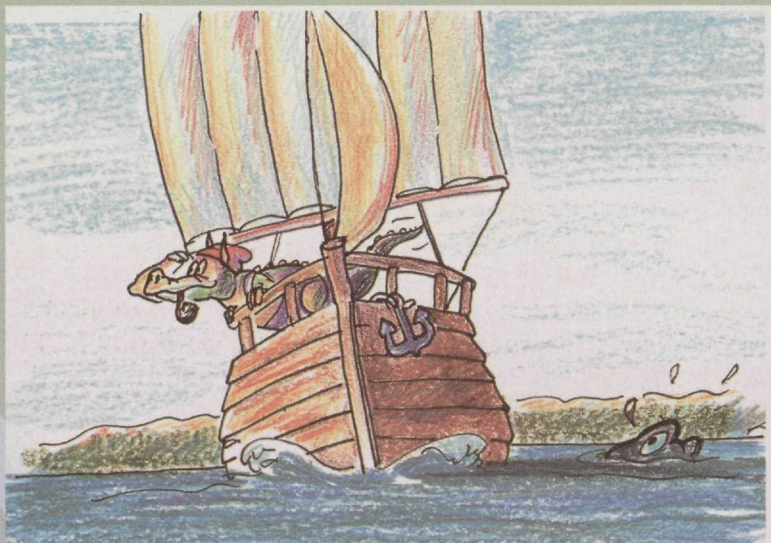
"Ah, paljugi, mis turul räägitakse," vaidles isand Krood. "Paljugi, mis keegi igavusest välja ei mõtle. Väikekodanlikud liialdused puha. Harilik kadedus. Mind võid sa uskuda, mina olen elus palju näinud. Minust räägitakse ka igasuguseid asju, aga ega need pruugi sellepärast veel tõde olla..."

Ta ei jõudnud lauset lõpetada, sest äkki hakkas laev rappuma ning õõtsuma, tohutu veekeeris kerkis ja haaras laeva kaasa, keris ta laineharjal lausa tumedasse taeva laotusse, siis aga viskas alla veekuristikku. Õnneks oli "Santa Crocodablia" parimate meistrite kätetöö. Laev pidas vastu. Kui isand Krood ja piraat Kärri jälle midagi taipama hakkasid, õõtsus laev juba väarikalt ja mõõdukalt. Vaesed krokodaablid olid ehmatusest tumerohelised, klammerdusid küünistega reelingutesse ja oigasid. Kui nad pilgu avajärvele suunasid, tardusid nad kabuhirmus.

Järv oli muutunud, silmapiirist silmapiirini kerkisid selle kohale mingid sakilised mäestikuharjad. Nad aina kasvasid ja kasvasid.

Taamal aga, maa ja taeva vahel, helendas tulesamas, mis hakkas sihikindlalt laeva poole liikuma. Ning äkki muutus kauge mäeahelik tulepaistel... hiigel-draakoni seljakilbistikuks, mille kohale kerkis aeglaselt

ja väarikalt koletusuur pea. Ning sealt, sellest peast, hambuliste loheloogade vahelt see tulesamma kerkiski. Vesi kees ja kobrutas, aurupilved kerkisid sisinal üles. Juba paiskus laevalaele esimene kuumalaine. Siis kerkis tulesamma järve kohale üles, löikas tumeda taeva pooleks ja...

Vaene piraat ja vaene torutehnik! Nendel vilksatas kogu elatud elu silme eest läbi - ühel piraadisaatus, teisel torutehniku seiklused. Ült mustavast taevast vaatasid neile otsa kaks silma, eredad ja jäised nagu kauged tähed. Võimatu oli pilku mujale pöörata. Seejärel käristas taeva pikuti pooleks vägeva välgu sarnane sähvatus. Ent väljud kaovad, see sähvatus jäi aga taevasse püsima.

See polnud midagi muud kui draakoni naeratus. Jah, draakon, kauaotsitud vesilohe vaatas neid kahte sealt ülalt tähtede vahelt, ning taevast helendas ta silmipimestav naeratus...

Maruvihane professor Räck karjus tagajäsemeid trampides peenikese häälega:

"Jäate lõunaootest ilma! Või roolis magama! Või draakoni ilmumist maha tukkuma!"

Kaks kurnatud krokodaablit ärkasid. Nad vaatasid hirmunult teineteisele otsa, siis järvelageda poole. Üle veteavaruste kaikus professori kile hää. Muud polnud näha ega kuulda.

"Aga... aus professor... draakon oligi siin... See oli üks ääretult kole ja hirmus draakon..."

"Ja väga suur..."

Professor keeras pea viltu ja mõtles järele:

"Lollus puha!"

Ta neelatas, nagu oleks kärbse alla neelanud, maigutas suud ja hüüdis: "Kõik ausad krokodaablid on teie visiidi pärast õnnelikud!"

Jutu ootamatust pöördest heitunud süüdlased vahtisid Professorit. Too litsus aga juba saba jalge vahele, naeratas ja kummardas. Piraat Kärri reageeris esimesena, surus samuti saba jalge vahele ja proovis kraapsjalga teha. Tema poole veeres midagi ümarat ja rohelist, oli see siis kass või arbuus, ainult et - kaks habrast jalarootsu all.

Kärri tardus valveseisakusse, isand Krood sulges oma paljunäinud silmad. Pisike roheline asi veeres Professori ette ja sirutas talle terekäpa, hapra kui kurgiväädi: "Draakon Draabel on minu nimi. Saabusin tutvumise ja kogemuste vahetamise eesmärgil."

Piraat Kätt sulges silmad. See naeratus tuli kuidagi painavalt tuttav ette. Sama mõtles ka isand Krood.

"Ah nii, no muidugi," mõtles ta. "Tuleb keel hammaste taga hoida, muidu võin viimati midagi lolli ütelda."

Kohe pärast seda küsis ta otsekoheselt: "Nii et teie oletegi siis seesama..."

"Ju, ju, just, just," kinnitas ümmargune ja roheline väarikalt. "Mina olen Draakon Draabeli ehk Vesilohe Otsimise Veealuse Seltsi teaduslik sekretär. Minagi alustasin lihtdraakonina, kasvasin Draabeli nimelise muuseumi direktoriks ja teadusliku seltsi sekretäriks. Ma räägin seda sellepärast, et meie, draakonid, peame aina kasvama ja kasvama, muidu pole edasiminekut. See on peamine. Aga teate, ega see lihtne ei ole - ju-ju. Tuleb ratsionaalselt toituda, tuleb sooritada võimlemisharjutusi ja igapäevast mõõtmist uksepiida kõrval. Pean märkima, et viimase viiekümne aastaga olen kasvanud juba tervelt viis millimeetrit. Aga kui lähematest plaanidest rääkida, siis need on lihtsalt suurejoonelised: kavatsen kasvada silmapiirist silmapiirini," teatas tilluke draakon, sirutas kähakesed laiali ja vaatas härdunud pilgul ringi. Ka Professor nuutsatas härdalt. Operaator hakkas kaameraga suristama. Meeskond pühkis üksmeelselt silmi ja nina..."

"Aga teie muuseum...?" tähendas Professor viimaks.

(Järgneb.)

Minu sõbrad

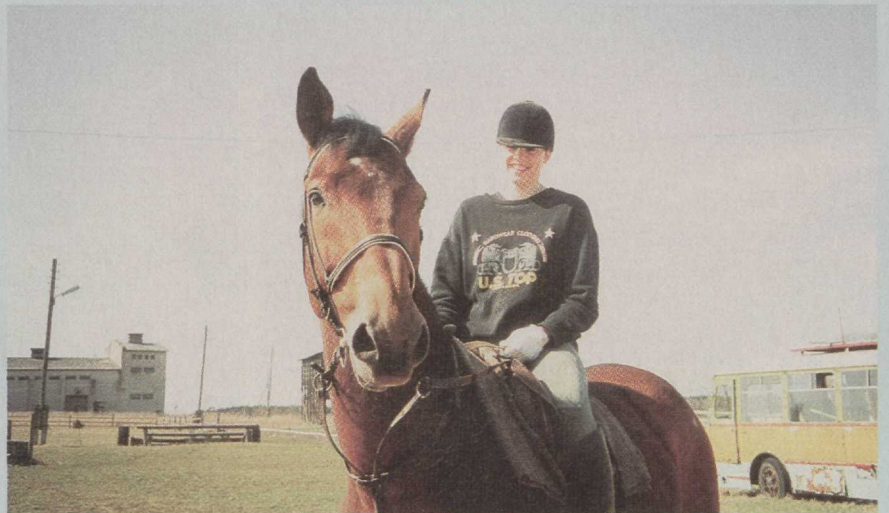
Minu esimesed sammud olid 7-kuuselt, kuid hobuse selga tõsteti mind esimest korda siis, kui olin kuueaastane. Sel hetkel ei osanud ma arvatagi, et hobused mulle nii lähedaseks saavad. Minu esimene hobune oli Torm - pisike halli värvi täkupoiss. Ta hoidis väga lapsi ega vedanud mind kunagi alt. Mul oli vaja ainult seljas püsida ning tema hüppas.

Võistlustele läksin esimest korda 8-aastaselt. Olin noorim võistleja ning võib-olla sellepärast ei läinud mul nii hästi, kui oleksin tahtnud. Igatahes jäi mulle tunne, et olen parandamatu ning minust ei saagi asja. Ometi võistlesin ma teist korda - ja täitsin kolmanda järgu. Siis tundus mulle, et ma ei olegi nii lootusetu, kui algul arvasin.

Hakkasin tasapisi juurde õppima. Peale tunde ruttasin kohe talli ning veetsin seal kogu oma ülejäänud päeva. Isegi praegu, kuigi käin Tallinnas koolis ja pean palju õppima, on mind raske tallist eemal hoida.

kardab. Olen Brigandiga viimasel ajal üpris palju võistelnud ning ta pole mind veel kordagi alt vedanud. Brigant jumaldab seda, kui keegi temaga tegeleb ja on alati õnnelik, kui ma teda külastan. Eriti armastab ta põse peale musi anda, kui suhkrutükki tahab. Selle saab ta alati.

Praegu on mul tegelikult kaks hobust - Brigant ja Willy-boy. Willy-boy on noor ja vajab veel õpetamist

ning minu suureks rõõmuks anti ta just mulle. Peale nende on mul ka kaks hobuselast, kes vajavad hellitamist ja hoolitsust.

Hobune on nagu inimene - ta mõistab sind. Ta ei ütle kunagi kellelegi halvasti. Hobune jääb alati truuks ega räägi sind taga. Kuigi ta on tugev ja vastupidav loom, vajab ta sama palju hoolitsust ja armastust kui iga teinegi.

Mõelda vaid - kevadel möödub 11 aastat päevast, mil ma esimest korda sadulasse istusin... Hobusearmastus on kogu aeg olnud peidus mu südames, seitsme luku taga.

KAIRI KRJUKOV,

Õismäe Humanitaar-
gümnaasium

Ma olen paljude hobustega sõitnud ja neid õpetanud. Üks - Tšifrovõi - sai mulle väga lähedaseks. Kuid kahjuks müüdi ta ruttu maha.

Nüüd on mul uus hobune, kelle nimi on Brigant. Ta ei ole eriti noor, aga see-eest on ta väga truu. Teistel on temaga raskusi olnud, kuid minu ja Brigandi vahel on midagi erilist. Ma saan kohe aru, kui ta haige on või

**Pildi joonistas
KARIN AUVÄÄRT
(9-aastane)
Saaremaalt**

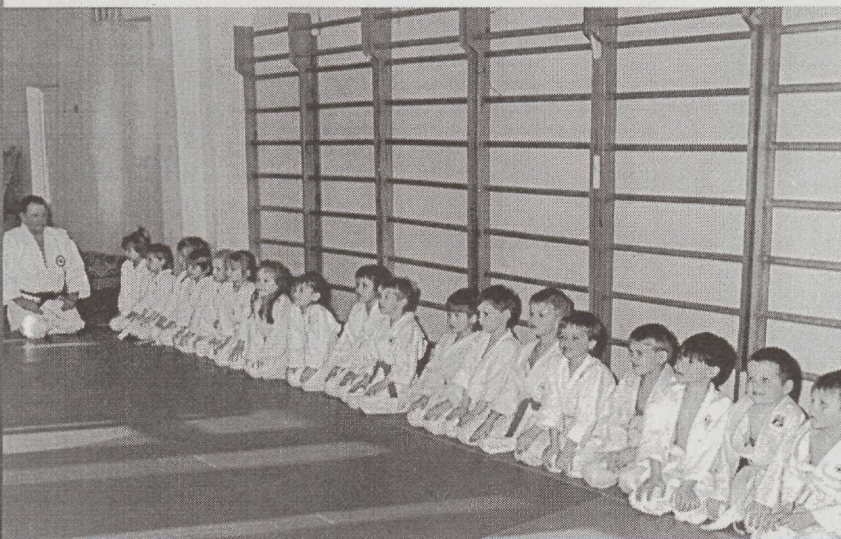
- Treeningule tuleb ilmuda õigeks ajaks.
- Ilma õpetaja loata ei või lahkuda enne treeningu lõppu.
- Harjutatakse ainult puhtas judo gis.
- Eriti oluline on isiklik puhtus. On nõue, et varvaste ja sõrmede küüned oleksid lühikesed, jalad puhtad ja soeng ei segaks harjutamist. Peale treeningut tuleb end pesta duši all.
- Treening peab kulgema vaikselt, ilma kõrvaliste jutuajamisteta, mis judot ei puuduta ja segavad treeningumeeleolu.
- Judokas, kes puhkab, jälgib sensei seletust või teiste tegevust, peab korralikult seisma või istuma (za-zen).
- Lamamine tatamil on rangelt keelatud - see on ohtlik ja loetakse jämedaks eetika rikkumiseks.
- Valitud või sensei poolt määratud partneri suhtes on vastastikune austus ja viisakus iseenesestmõistetav.
- Harjutamise käigus ei tohi süüa ega suus midagi mäluda.
- Opetaja poolt antud juhiseid ja korraldusi tuleb täita vastuvaidlemata; muidugi võid sa esitada küsimusi, kui jäi midagi arusaamatuks.
- Iga judokas hoolitseb vabatahtlikult dojo puhtuse eest.

DOJO reeglid

ANDRES LUTSAR
JUDO-AABITS

KASUTA ENERGIAT OTSTARBEKALT, HINDA KÕRGELT ISESEISVA TÖÖ JA INITSIIATIIVI OSA TREENINGUTEL!

Dojo (dodzo) - harjutus-
saal

judo gi - harjutamisrõivas-
tus, koosneb **kimono**- kuuest
(puuvillane ja värvitu), püks-
test (**zu-bon**) ja vööst (**obi**).
Harjutatakse paljajalu.

tatami - aluspind
(jaapani k.)

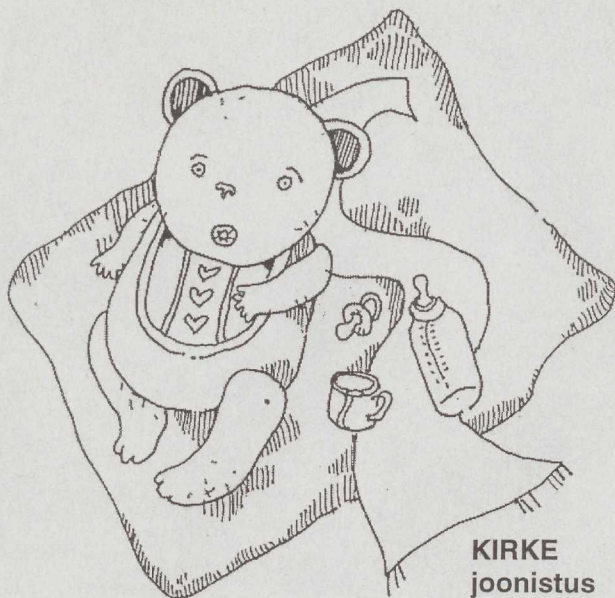
Naljapilt Priit Pärnalt,
kes oli ka A. Lutsari õpilane

Pildid: Dojo. Istutakse judo
gides tatamil.

MINU KOER

Minu koer on hea koer,
 viiel erineval moel.
 Tema mulle käppa annab,
 vahel minu pakki kannab.
 Ta on ka hea hüppaja,
 õues kiire kappaja.
 Ja kui lausun: hass, hass, hass,
 siis ta mõtleb: kass, kass, kass.

Nele Viilup Kohtla- Järvelt

KIRKE
 joonistus

KIISU SIPELGAID ABISTAMAS

Ühel ilusal varahommikul jalutas kiisu metsas ja kohtas sipelgaid, kes tassisid pesa jaoks okkaid. Nad töötasid küll hoolega, aga kiisu meelest läks töö visalt ja ta mõtles neile appi minna. Sipelgad tassisid okkaid ükshaaval, aga kiisu viis peoga. Kiisu abiga sai pesa palju kiiremini valmis ja sipelgad ei teadnud, mida küll kiisule selle suure abi eest kinkida. Aga kiisu ütles ise, et tema tahaks kõige rohkem endale kilpkonnaperet. Kilpkonnad on nii armsad ja rahulikud loomad ning kui nad oma jalad välja sirutavad, on need nagu kassikäpad. Sipelgad kinkisidki kiisule kilpkonnapere. Kiisu oli väga tänulik ja kui ta koju läks, ootasid teda ta pojad ning mees. Kilpkonnadest oli terve pererahvas huvitatud. Kiisud ehitasid neile maja oma õuele.

Sellest päevast peale elavad sipelgad, kilpkonnad ja kiisud sõbralikult koos ja abistavad üksteist.

7- aastane Kristi Kapten
 Tallinna Muusikakeskkoolist

KAISUKARU

Elas kord üks õnnetu kaisukaru, kes oli väga üksik. Teda oli kodust välja visatud koos teiste mänguasjadega. Sellepärast et poiss, kes temaga mängis, oli suureks saanud. Teda oli varem hellitatud ja kaisutatud. Ta oli olnud poisi lemmikmänguasi, millega mindi igal õhtul magama. Päeval oli kaisukaru alati seisnud kõige ülemisel riulil ja vaadanud läbi akna välja, vahel oli isegi lösutanud, kui päike aknast sisse paistis. Aga nüüd oli väike kaisukaru õnnetu ja mahajäetud. Teda ei olnud enam kellelegi vaja.

Kaisukaru rändas mööda metsi ja orge, aga kusagil ei leidnud kedagi, kes oleks teda tähele pannud. Ta luusis mööda üksikut tänavat ja suples poriloikudes, aga äkki hakkas vihma sadama ja kaisukaru oli sunnitud varju alla minema suure lillepõosa alla. Kui vihm üle läks, hakkas päike jälle soojalt paistma. Ta paistis nii soojalt, et varsti oli kogu tänav jälle kuiv ja lapsed ruttasid õue mängima. Kaisukaru aga jalutas liivakasti päikest võtma. Kuid äkki jooksis väike poiss liivakasti ja võttis kaisukaru sülle. Väikesele poisile meeldis kaisukaru väga ja ta otsustas karu endale mänguasjaks võtta. Ka kaisukaru oli nõus, sest sellest ajast peale ei olnud ta enam üksik ega õnnetu. Kaisukaru oli leidnud endale väga hea sõbra. Ning nad elavad praegugi suurte sõpradena koos, kui väike poiss pole veel suureks kasvanud.

Egert Zoober, Sillaotsa Põhikooli VI klass

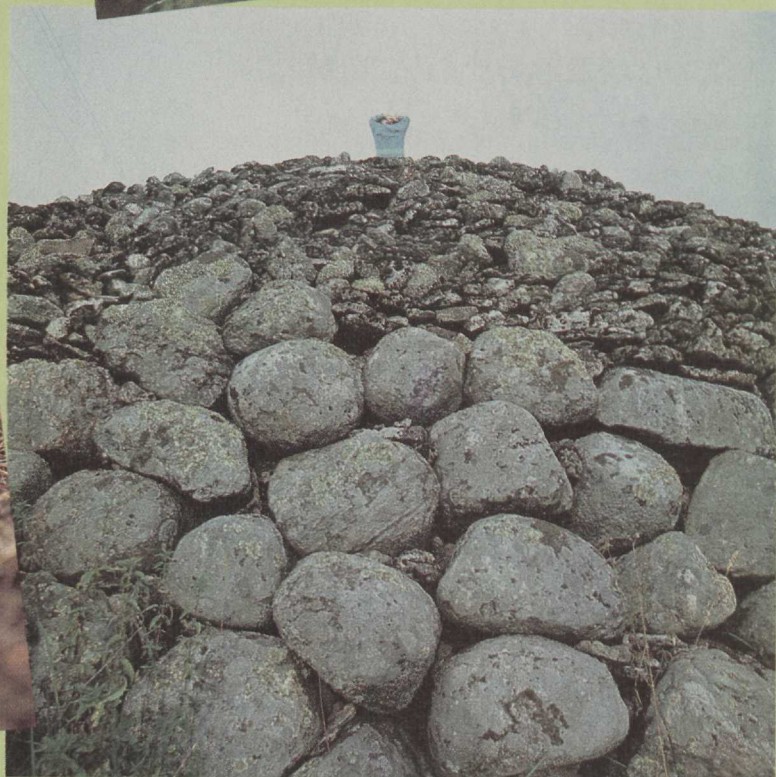
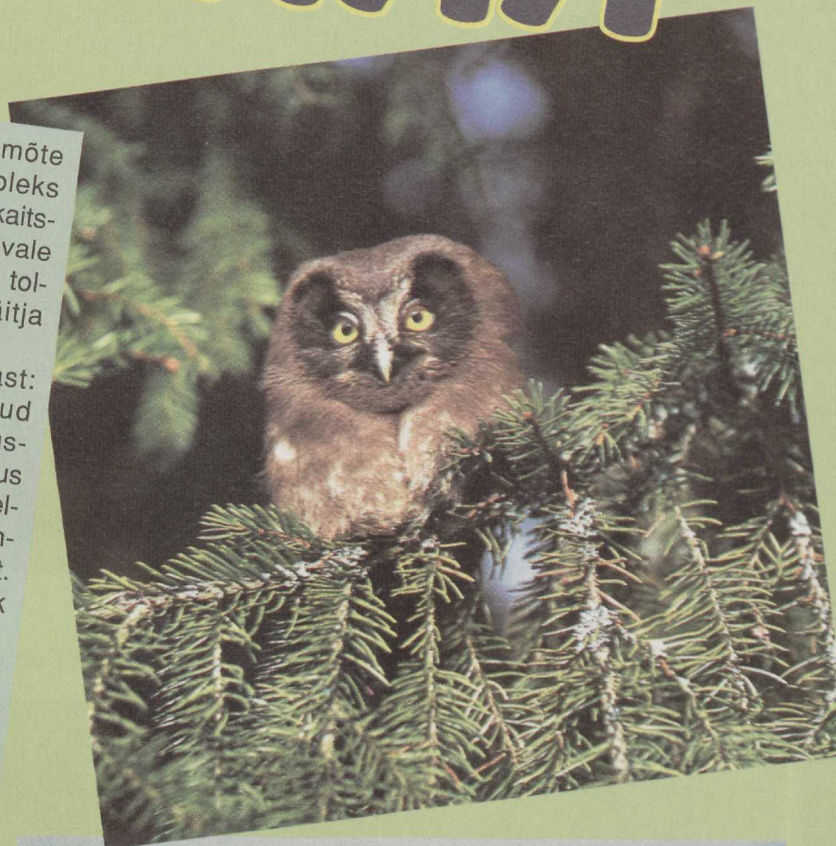
KALJU SUURE foto

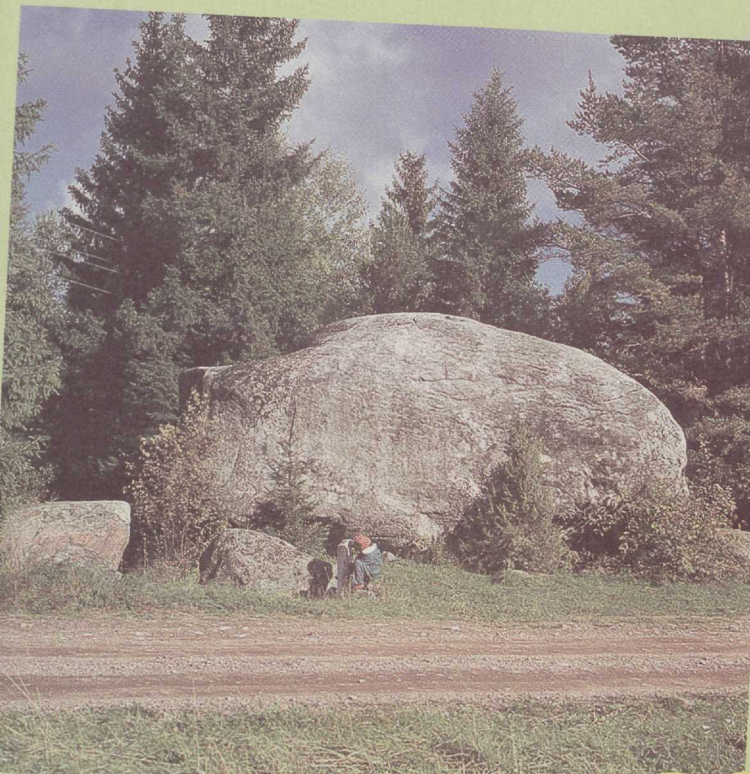
LAHEMAA

Kakskümmend viis aastat tagasi tekkis mõte moodustada Eestis rahvuspark. Ala, mis oleks iseloomulik meie maale ja mille loodust oleks kaitsitud. Valik langes Põhja- Eesti keskosas asuvalle Lahemaale. Rahvuspargi mõtte elluvijaks oli tolleaegse Ministrite Nõukogu esimehe asetäitja Edgar Tõnurist.

Mõiste "rahvuspark" koosneb kahest sõnast: "rahvus" ja "park". E. Tõnuristi poolt loodud Lahemaa Rahvuspark taotles eestlaste rahvustunde tõusu. Olime ju Nõukogude Liidu koosseisus ja sõna "rahvus" oli kõrvale tõrjutud. Oli välja mõeldud uus mõiste "nõukogude rahvas" ja tema venalike pere. Eestlased olid siin vaid üks paljudest. Selle salakavala ettevõtmise mõte oli kõik rahvused omavahel segada ja hävitada.

Sõna "rahvuspark" tekitas Moskvas ametnike seas suurt segadust. Tänu Edgar Tõnuristi visadusele luba siiski saadi. Lahemaa oli esimeseks rahvuspargiks kogu Nõukogude Liidus. Maailma esimene rahvuspark Ameerika Ühendriikides on üle saja aasta vana. Lahemaa Rahvuspargi pindala on ligi 65 000 ha. Ta põhjapiiril on meri ja lõunas Kõrvemaa metsad.

Niisiis oleme rääkinud sõnast "rahvus". Kuid on ka aine, "park" ehk loodus.

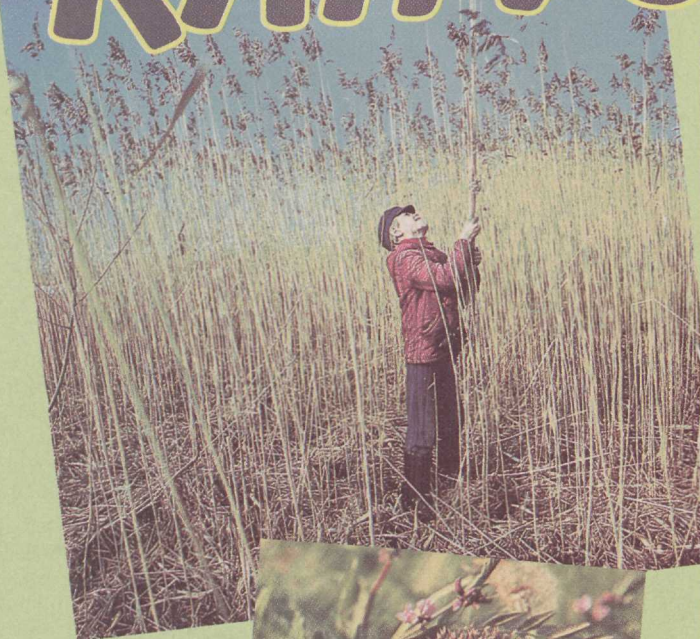
Olin viisteist aastat Lahemaa Rahvusparkis tööl. Minu ülesandeks oli tema loodust pildistada. Kuigi mu süda kuulub suurtele laantele - Alutaguse ja Kõrvemaa metsadele - olid pargiaastad ühed kaunimad mu elus. Eelkõige mere tõttu. Lisaks jõed ja järved, rändrahnud, sood ning muidugi metsad. Kes loodusest ja matkamisest lugu peavad, ei saa jääda ükskõikseks Lahemaa Rahvusparkis rännates - mitte mööda maanteid, vaid läbi soode ja metsade.

Järgmise aasta 1. juunil saab Lahemaa Rahvuspark 25 aastat vanaks. Kindlasti pöördume enne seda veel tema juurde tagasi. Siis ööbime Rutka mäel ja kuulame looduse hääli. Käime mõnel Lahemaa viiest reserवादist - suletud alal, kus ei tohi isegi marju ega seeni korjata. Vaatame rannakividelt loojuvat päikest...

Ja mõtiskleme, miks armastatakse loodust ja mis see loodusearmastus üldse on.

Edgar Kask
Autori fotod

RAHVUSPARK

Õunaseeme

Meri-Liis Laherand

Algus eelmises numbris

Ma ei olnudki enam üldse unine ja Epp oli ennast ka voodis istukile ajanud. Ta vaatas haldjat niisuguse rõõmsa näoga, nagu oleks see päris tavaline asi, et haldjas või mõni muu seesugune ta une pealt üles ajab. Ta vupsas voodist välja ning pistis oma käe usaldavalt haldjale pihku. Oma pika heleda öösärgi ja patsidest valla päästetud juustega oli ta nüüd isegi nagu üks väike haldjas. Naljakas küll - minu sõjakisa tegev õeraas on äkki haldjas! Aga siis ei tundunud see naljakas ega midagi, vaid lihtsalt kuidagi loomulik. Loomulik oli seegi, et mina oma käe haldja teise pihku pistsin ja me kolmekesi üle aknalaua õue liuglesime.

Seal, kuu hõbedases paistes, kaisutas haldjas meid ja hüüdis:

"Mul on nii hea meel! Meil kõigil on nii hea meel, et te tulite! Muidu me oleksime surnud!"

"Surnud? Mispärast?" kohkus Epp ja liibus tihedasti vastu haldja külge. Äkki oli ta hirmus õrn.

Haldjas silistas Epu pead ja iga ta sõna helises nagu kelluke:

"Kui me kümme aastat laste naeru ja kilkeid ei ole kuulnud, meie - vanade tarede haldjad - siis peame surema... Niimoodi on see seatud. Jäävad metsa- ja soo- ja rannakivide haldjad, aga meie - koduhaldjad - peame surema." Ja kuigi haldjas, nagu ma aru sain, pidi nüüd olema päästetud, langetas ta nukralt pea. Üle Epu põskede voolasid suured pisarad. Minul hakkas ka nii kurb, et silistasin haldja kätt ja lohutasin teda niisamuti, nagu ema mõnikord trööstib Eppu või mind:

"Oh, kõik on ju hästi, eks ole... Kõik on ju hästi..."

Naeratus tuligi haldja huulile tagasi ja ta tõstis oma pea juukseid raputades jälle püsti.

"Lähme nüüd ruttu!" kiirustas ta meid.

"Ruttu? Kuhu siis ometi?" küsisin.

"Kuhu?" Haldjas vaatas mind imestunult.

"Kas linnalapsed on siis nii mõistmatud? Aga loomulikult teiste tarede, teiste majahaldjate juurde, enne kui on hilja..."

Haldjas võttis katuseräästa alt naela otsast vana vankriratta, laotas sellele teab kust välja ilmunud ruudulise räti ja palus meil rattal istet võtta. Siis tõusis ratas aeglaselt õhku. Kui me rattaga puulatvade kohal hõljusime, oli mul tunne, nagu oleksime paadis, mida veevood

tasakesi loksutavad. Liuglesime üle kodumaja katuse, üle kirsipuude, sirelipuhmaste. Epp kilkas ja plaksutas käsi, aga mina küsisin haldjalt:

"Kuule, kus sul see propeller on?"

Tal pidi ju propeller olema, kui ta suutis lennata nagu Karlssongi. Olin veel kord võinud veenduda, et haldjad ei jää Karlssonist millegi poolest maha.

Haldjas hakkas minu küsimuse peale naerma ja vastas:

"Oh ei, kulla poiss, propellerit mul ei ole, mind tiivustab rõõm."

Ja tõesti, haldja käed olid muutunud tiibadeks, valgeteks nagu luigel, mida ta sujuvalt üles-alla liigutas.

Maandusime keset taluõue, mida piirasid kõrged kuused. Haldjas, kelle käed olid jälle endisteks muutunud, aitas meid vankriratta pealt üles, silistas meie põski ja sosistas:

“Selle tare haldjas on juba nii nõrk, et ei suuda enam majast välja tulla. Kui te ei oleks tulnud, jätkuks tal elupäevi vaid jaagupipäevani...”

Haldjas juhtis meid hämarasse tarre, kust hoovas rõskuse ja kopituse lõhna. Katkiste klaasidega tillukest aknast paistev kuuvalgus hõbetas suuri ämbliku-võrke, mis täitsid terve toa. Vaevu seletasid me silmad väikest heledat kogu, mida võrgud varjasid kui loor.

Valgetes riietes eideke vaatasmeile suurte vaevatud silmadega otsa, ning tasa-tasa nagu nõrk tuulepuhang, kandusid me kõrvu sõnad:

“Lapsukesed... Kullakesed... Aitüma elupäevi andmast...”

Siis muutus vana haldjas meie silme all aina tugevamaks ja rõõmsamaks, ja kui me edasi lendama hakkasime, tuli ta omal jõul lävele ja lehvitask meile.

“Aitüma elupäevi andmast!” kuulsime ta nüüd juba reibast ja kõlavat häält veel siiski, kui juba üle kuuse-latvade liuglesime.

Käisime veel mitme vana talu juures majahaldjaid aitamas. Ma poleks arvanudki, et aitamine on nii tore töö. Oleks tahtnud aina naerda ja hõisata, kui jälle üks haldjas meile hüvastijätuks viipama tuli ja hõikas:

“Aitüma elupäevi andmast!”

Kui viimaks oma koduõuel maandusime, hakkas idataevas juba ahutama.

“Head lapsed olete,” kiitis meid õnnelik naerusuine haldjas. “Nüüd võin ma täita teie soovi.”

Soovi? Naljakas oli veel midagi juurde soovida, kui olid juba niigi hirmus õnnelik.

Epul oli siiski üks soov.

“Õuna tahaks,” lausus ta tasakesi, ise häbenedes maha vaadates, mis küll eriti tema moodi ei ole.

Astusin Epule salamahti varba peale. No küll ikka leiutas! Õuna! Nagu toredast õhusõidust ja kogu sellest imelisest ööst veel vähe oleks! Ei tea kust pidi haldjas praegu, juunikuus, õuna võtma?

Aga haldjas ainult naeratas leebelt ja viipas meid endaga kaasa. Läksime tema järel mööda jalgrada naabertalu õue ja jäime seal õunapuude alla seisma. Okstel rippusid vaevalt sõrmeotsasuured rohelised õunahakatised.

“Näed nüüd!” sosistasin Epule.

Ent haldjas naeratas ikka endist viisi, libistas käed aeglaselt üle puutüve ja - okste ning korraga olime keset varasügist õunalõhnalist aeda.

“Oh!” tegi Epp ainult, aga mina pärsin kogeldes: “Kas teie... Kas

teie siis... oskate aega edasi keerata?”

Haldjas sirutas käe, noppis meile kaks suurt punapõsist õuna, millel helkis kastepiisku, ja vastas, nagu mulle tundus, veidi nukralt:

“Mina suudan ainult ajas tagasi minna... Kas tahate, ma näitan teile...”

Ta viis meid tare akna juurde ja me piilusime tuppa. Kätkis roosilise teki all magas, väike käsi põse all, käharpäine lapsuke.

“Näete, see on - Juuli. Seesama Juuli, kes teile täna piima tõi...”

Seisime Epuga päris vaikselt ja vaatasime, kuidas väike Juuli unes huuli muigutab, aga haldjas ütles:

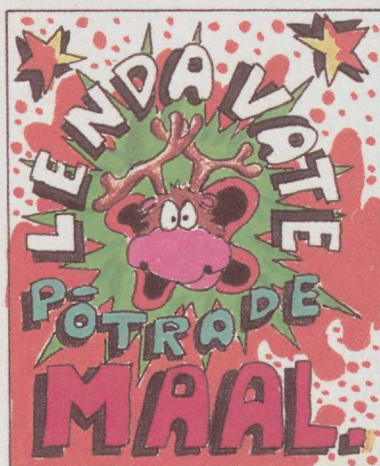
“Ainult tagasi... Ainult tagasi suudan mina aega viia... Aga edasi... Seda võite teie, head lapsed...”

Siis väljahtas esimene päikesekiir üle metsa meile silmi ja ma olin äkki jälle eestois voodis ja ema raputas mind.

“Suur valge juba väljas! Tõuske, lapsed, nüüd üles, kuulake, kuidas linnud laulavad!”

Vaatasime Epuga unesegastena teineteisele otsa, Epu üks käsi oli tugevasti rusikas, ja kui ta selle lahti tegi, lebas ta peo peal väike pruun õunaseeme. Pärast panime seemne vanade õunapuude kõrval mulda. Nüüd peame teda hoolsasti kastma ja ta ümber umbrohu ära kittuma. Et tast imepuu kasvaks.

Illustratsioonid Maret Pöldrelt

**KANDJAD
KOOPAS**

KUULE, BEN, KES NEED ON JA KUS ME ÜLDSE OLEME?

ARVATAVASTI MINGID ÜRGINIMESED. OGA KUS ME OLEME...? HMM...

HÖK! MA TEAN — ME ME OLEME SELLES ARVUTIMÄNGUS MILLEGA MU ISA KATSETAS.

Mis mäng see on?

SELLE NIMI ON „LENDAVATE PÖTRADE MAAL.” LENDAVAD PÖDRAD ON OLENDID, KEDA SIIN KÕIGE ROHKEM ELAB. SINU ÜLESANNE ON TEATUD AJA JOOKSUL VÕITA SIINSETE MÕISTUSEGA OLENDITE POOLEHOID, SEST SELLE AJA MÕÖDUDES SAABUVAD SIIA KOHUTAVAD MONSTRUMID, KES SINU JA SINU SÕPRADEGA SÕDIMA HAKKAVAD. SELLEKS AJAKS PEAME ME SIIT KADUNUD OLEMA.

SIIS OLID KANDJAD JUBA OMA LAAGRISSE JOUDNUD JA...

POISID, BEN JA REX, HEIDETI AGA KOOPASSE.

BEN MIDA MENOÜD TEEME?
ESMALT TULEB MEIL SIIT PÄÄSEDA, SIIS...

...TULEB ÜLES OTSIDA LENDAVAD PÖDRAD. NAD ON SIIN KÕIGE TARGEMAD. EHK OSKAVAD NAD MEID TAGASI AIDATA. TULE JA PROOVI MIND VABAKS NÄRIDA!

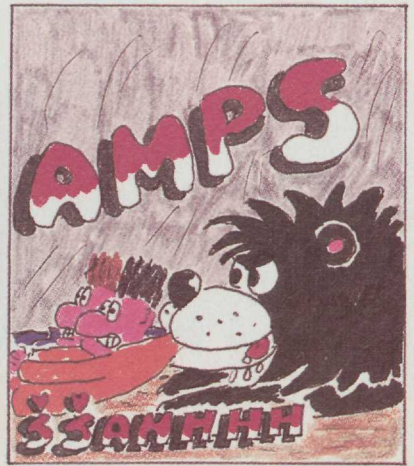
OK! MA PROOVIN!

AGA SAMAL HETKEL
ILMUS KOOPASUHU...

JA JÄRGMISEL MOMENDIL...

VEEL VEIDI JA POISID
OLID DŽUNGLISSE
VEETUD. KUID LOOM
EI PEATUNUD VAID
TARIS NEID ÜHA
KAUGE MALE. LAAG-
RIS JÄI KÕIK ENDI-
SELT VAİKSEKS,
SEST KEEGI EI MÄR-
GANUD POISTE KA-
DUMIST. AGA...

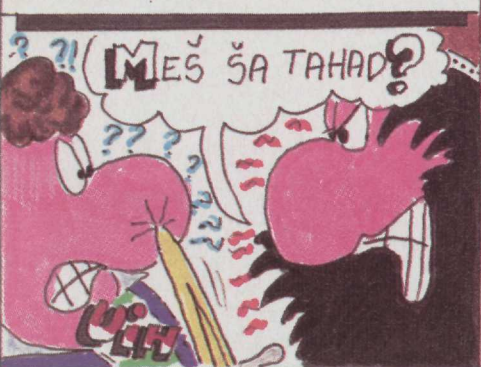
...POISID „SAABUSID“ JUBA VÄIKESELE LAGENDIKULE,
KUS...

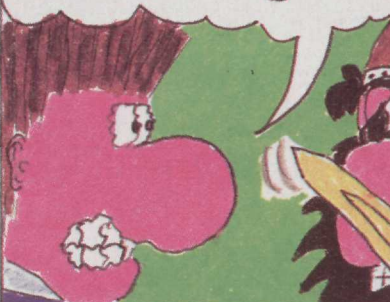
OH SIIN SA OLEDKI, KIISUKE!
NOH, MIS SÖÖGIPOOLIST SA
MULLE SIIS TÕIP? MIIS!
EGA MA SUL MÕNI INIMSÖÖJA
POLE! SA...!

VEIDI RAHUNENUNA PÄÄSTIS
TA POISID LAHTI AGA...

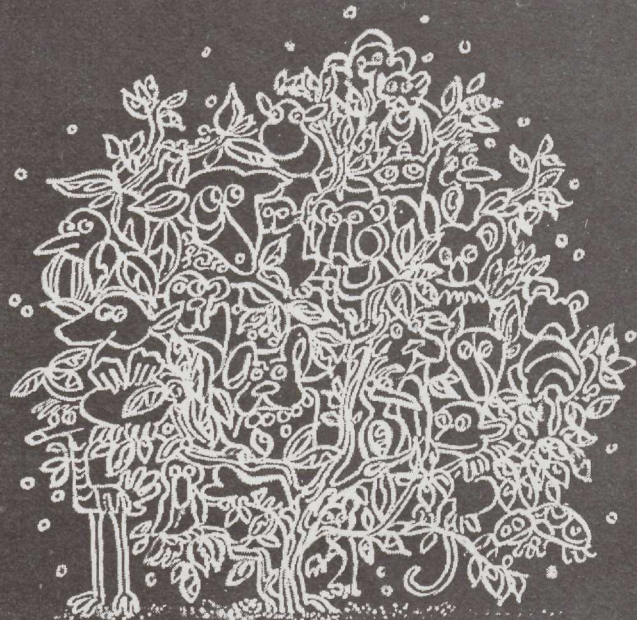

WA-ME-ME... KUST
ME LENDAVAD PÖDRAD
ÜLES LEIAME?

SEALT? JA TEHKE ET
TE KAO-
TE PÖDD
RUTTU!

Mitu looma leiad sellelt MARET PÖLDRE
joonistuselt ?

LAPSOSAURUS

Lapsosauruse saba on kaks korda nii pikk kui ta keha, mis on pool ta pea ja kaela pikkusest. On teada, et pea ja kael teevad ühtekokku 12 m. Kui pikk on lapsosaurus ninaotsast sabaotsani?

BANAANIKOTT

Selles kotis on kuus banaani. Kas oskad neid jagada kuue inimese vahel nii, et üks banaan jääks veel kotti?

NUPUAMIST

N	L	K	A	L	A	K	A	S	S
P	J	A	K	I	R	T	N	A	P
A	K	A	K	A	D	K	I	D	U
N	S	A	A	A	U	L	V	R	U
T	E	V	S	G	R	A	Õ	A	D
E	V	D	K	S	U	A	L	P	L
R	L	R	A	S	L	A	K	O	A
A	I	A	S	T	E	P	R	E	V
E	R	P	A	M	U	U	P	L	R
E	K	E	R	E	G	I	I	T	E
O	N	G	L	U	N	A	M	D	S

Leia kõrvalolevast
kastist 14 kaslaste
perekonda kuuluvat
looma.

Mõistatuse koostas
NELE VIILUP
Kohtla-Järvelt

ÕHÕÕÕNNMNAÕT
UUNHPUHÕPIKAÕT
NPUPUHÕPIKAÕT
OLLAA NOURMA GU
LHÕK LKUUPASÕSRV
KOK LOHKOASÕSRV
NHK HOKH LLLJN
OHKINN ELGLN
PHINN EIUNSI
IOUUEOE A OLG
OOK T MKTUAKUK
UOTTUIGEM

Leia siit 11 sõna,
mis algavad õ-tähga.

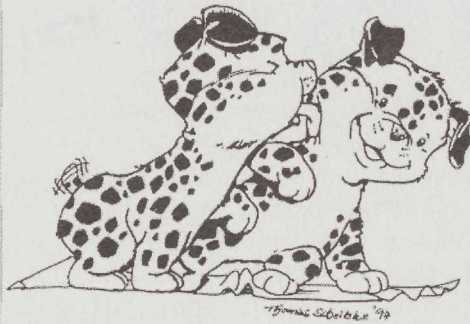
Hiir hoiatas nooremat venda: "Ettevaatust, praegu läks must kass üle tänava!"
 "Oh, tühja sellest," naeris vennas, "mina pole ebausklik!"

Kui õpetaja ütles loodusõpetuse tunnis, et Eesti suurim lind on toonekurg, siis puhkes Juku ohjeldamatult naerma.
 "Juku, mis siin naljakat on?" ei saanud õpetaja aru.
 "See on ju naljakas, et te olete juba suur inimene, aga ikka ei tea, et toonekurgi pole üldse olemaski!"

Õpetaja: "Peeter, millisesse perekonda kuuluvad vaalad?"
 Peeter: "Õigupoolest ei tea ma ühtki perekonda, kes vaala peaks..."

Õpetaja: "Juku, miks maakera on ümmargune?"
 Juku: "Aga ma polegi seda öelnud!"

Loodusõpetuse tunnis küsib õpetaja: "Miks kured lendavad sügisel lõunamaale?"
 Pärast pikka pausi tõstab pisike Mari käe:
 "Sellepärast, et ka neegrid tahavad endale lapsi!"

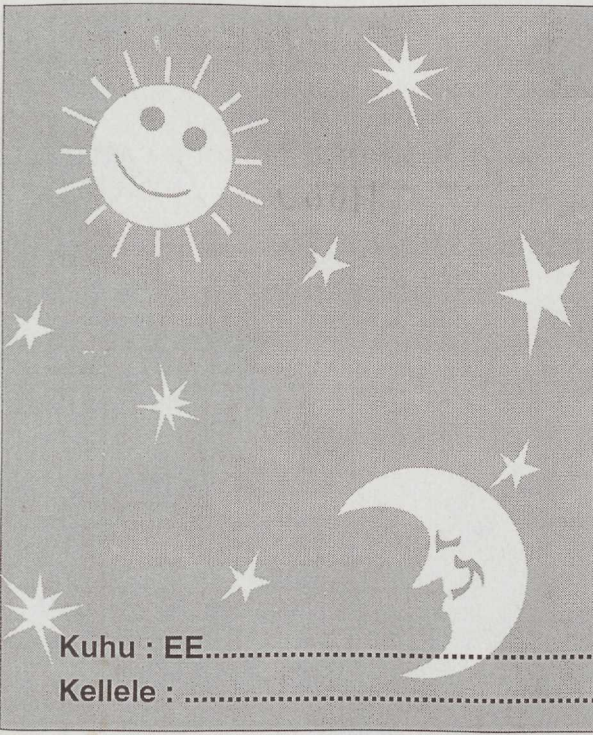

Loomaaias, leopardi puuri ees ripub silt "Ettevaatust, värskelt värvitud". Väike Tiia on nõrдинud: "Milline pettus! Ja mina mõtlesin, et laigud on ehtsad!"

Lugusid kogusid onu Ohmusson ja Liina Kruuse Vastemõisast.
Pildi joonistas Thomas Scheileke

HEA LAPS VASTUSED

1. Lapsosauruse pikkus
2. Banaaniküsimuse vastus.....
3. Mitu looma leidsid pildilt ?

**ajakirjanduslevi
 abonement**

78 238

HEA LAPS
 1995.a.

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12

Kuhu : EE.....

Kellele :

**kättetoimetamise
 kaart**

78 238

HEA LAPS
 1995.a.

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12

Ühe kuu tellimishind 6.50 krooni

Kuhu : EE.....

Kellele :

1995. AASTAKS ON VÕIMALIK AJAKIRJA "HEA LAPS" TELLIDA
 "AJAKIRJANDUSLEVI" KAUDU.
ÜSIKNUMBRI HIND 6.50
3 KUUD 19.50
6 KUUD 39.00

Toimetaja.....Leelo Tungal tel.681 322
 Kujundaja...Mare Rimmelgas
 Vastutav väljaandja.....Mart Kikas
 Väljaandja : Vaimukirjastuse AS
 Toimetuse address: HEA LAPS
 EEO 001 Tallinn, Pärnu mnt. 67-a
 RõE "PRINTALL" Tell. nr.2410

**Esikaanel EDGAR VALTERI
 naljapiit**

Mustvalgete lehekülgedel
 ettevalmistus tehtud
 toimetuses.

NB ! TELLIMISINDEKS ON 78 238

TAKIN

Jälle teeme tutvust ühe elukaga, kellest enamik teist kindlasti varem kuulnudki pole. Minulgi on teda õnnestunud kohata vaid ühes kahest Berliini Loomaaiast Friedrichsfelde lossi lähedases pargis, kus tegin ka fotod, mida nüüd teile näidata võin. Looduslikuks koduks on sellel peaaegu veise suurusel loomal Aasia südames paiknevad kõrgmäestikupiirkonnad Nepaalist ja Bhutaanist edelas kuni Sichuani ja Schenxi provintsideni Hiina Rahvavabariigis. Nende suvised elupaigad on kahe kuni viie kilomeetri kõrgusel asuvad kaljupaljanditega ja rododendronivõsaga vahelduvad alpiaasad ning tiheda alusmetsaga mägimetsad, talvel aga allpool asuvad ürgmetsatihnikud. Neis paigus tulevad ilmale ka vasikad, kes kasvavad ja arenevad suhteliselt aeglaselt ning saavutavad suguküpsuse alles kolme-nelja aastaselt. Kuna nende põhitoiduks on mitmete põõsaste võrsed ja lehed, on neil massiivne koon ja liiguvad mokad nagu meie metsade põdral. Sarved aga on õõnsad ega vahetu nagu veislastel ikka. Oma kujult on need koonu massiivsuse kõrval väheldased, laubal tüvikutega kokku ulatuvad ja tagant kaarega taas teineteise suunas pöörduvad. Eriti märkimisväärne on aga selle eluka karvkate. See koosneb pikkadest pehmetest peentest karvadest, mis on ohtrasti erilise väga rasvase võidega kaetud. See johtub äärmiselt jahedast ja niiskest paksude tihedate ududega ilmadest sealsetes kõrgmägedes. Niisugune kasukas võib märgumata ükskõik kui kaua igale ilmale vastu pidada ega karda ka öiseid külmakraade. Allpool

asuvates bambustihnikutega ürgmetsades pole ilmad küll nii karmid ja kõikuva temperatuuriga, kuigi väga niisked. Kes see "imeelukas" siis ikkagi on? Selle üle vaidlevad teadlasedki veel siiani, sest tal leidub üheaegselt nii piisonite, muskusveiste, antiloope, kitsede kui lammaste tunnuseid. Kohalike mägilaste eeskujul nimetab enamik keeli teda takiniks, mida on meilgi mõistlik järgida. Niisiis omapäraselt sümpaatne kaugete Süda-Aasia kõrgmägede elukas takin. Jätkem meelde!

4000

Mati Kaal